

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:

Dr. STAUBER JÁNOS

Proprietar: Societatea Anonimă pt. editura ziarului Aradul Közlöny, înreg. în Reg. Publ. Perioadice nr. 10/1-1938, Trb. Arad.

ARAD, ANUL 54, No. 203.

1939. szeptember 8. péntek.

Redactor responsabil:

SZ. JAKAB GÉZA

Angol csapatok indulnak harcra a német-francia front-szakaszon

Egyelőre csak tüzérségi harc és járőrök csatározása folyik a Maginot- és Sigfried-erődvonalak között — További győzelmeket jelent a DNB. a lengyelországi harc-terekről — Véget ért a westerplatte-i lengyel helyőrség hősies védelmi harca

Lengyel bombavetőgépek akciója Szlovákia fölött

Negyven kilométerre közelítették meg Varsót egyes német gépesített osztagok

Berlin. Danzigból érkezett jelentés szerint csütörtökön délelőtt 10 óra 20 perckor a német műszaki és tengerészcsapatok elfoglalták a Westerplattet. A lengyel védőcsapatok kitérték a fegyver zászlót és a német csapatok ezután bevonultak a városrészbe.

A Német Távirati Iroda jelenti: Westerplatte védői, akik hősiiesen álltak ellent az eddigi támadásoknak, délelőtt megadták magukat.

Megnyílt az út Varsó fele a német haderők előtt

London. A Times katonai szakértője megállapítja cikkében, hogy a német csapatok bekerítő mozgulatának célja Varsó elfoglalása. A cikkíró szerint, ha ez megtörténik, akkor ez nagy veszélyt jelent a lengyel nemzet számára, mert a főváros elfoglalásának leverő hatásán kívül Varsó a legfőbb csomópontja az ország vasúti hálózatának. A lengyel hadsereg számára az egyetlen megoldás az volna, ha a lengyelek oldalba támadnák az ellenséget, amely kénytelen volna csapatait a támadás kivédése ellen összpontosítani. A cikk ezután így fejeződik be: — Szívvel,

lélekkel a hős lengyel nemzet mellett állunk, de a szövetségesek, sajnos, egyelőre nem adhatnak Lengyelország számára más segítséget.

A Lengyelországban küzdő német csapatok erős ütemben folytatják előnyomulásukat. Varsó kiürítése megkezdődött és a kormány Lublinba tette át székhelyét. Az alig negyven kilométernyi re lévő ütközetek ágyudörgéseit már lehet hallani Varsóban. A főváros kiürítése a fogvok elbeszélése szerint, nehézségekbe ütközik, mert szállító eszközök hiányoznak. Az éjlelmezési viszonyok szintén kezdenek romlani.

Göring: „Tíetek a győzelem!”

Ridz Smigly: „Tíetek a dicsőség!”

Berlin. GÖRING tábornagy csütörtökön hadparancsot intézett a német légi hadsereg katonáihoz.

— „A gyors és megsemmisítő győzelmek után a keleti arcvonalon a légi uralom a tíetek — mondja a hadparancs. — Egyetlen lengyel repülő sem volt képes veletek felvenni a küzdelmet. Hősiesség magatartásokkal erősen kivették részeteket a német hadsereg győzelmese előnyomulásában. Köszönetet mondok ezért nektek és köszönetet mond velem együtt

az egész német nép is, amely bizalommal tekint hadseregére.”

Varsóból jelentik: Ridz SMIGLY tábornagy, a lengyel hadsereg főparancsnoka a lengyel főhadiszállásról a következő hadparancsot adta ki:

— „A lengyel repülők az ellenséges haderő tulsulya ellenében olyan hősiességgel harcoltak, hogy annak dicsősége örökké élni fog minden lengyel gondolatában.”

Megindult a harc

a Maginot- és Sigfried-vonalak között

Francia hadijelentések a kezdeti sikerekről a nyugati fronton

Páris. Rador. A francia nagyvezérkar 6. számú jelentése a következőket tartalmazza: Szeptember 6-án este 9 órakor kiadott jelentés szerint a hadsereg osztagai különböző pontokonál változó mélységekben átlépték a német határt. A francia katonaság hagyományaihoz híven nagy elszántsággal haladt előre a lehetőségek méreteinek megfelelően. A csapatok magatartása kiváló, a hadsereg ellátása kifogástalanul működik.

A Stefani-üzynökség jelentése szerint teg-

nap este erős ágyuzást hallottak a francia-német határról. Azt hiszik, hogy tüzérségi előkészítés folyik a gyalogsági előnyomulás megkönnyítésére.

A belga, luxemburgi és baseli lapok jelentése szerint a Maginot és Sigfried vonalon nagy mérvű tüzérségi párbaj folyik. A tüzérségi párbaj Mosel környékén volt a legerősebb, ahol megszakítás nélkül egész éjjel tartott.

Tegnap este a következő jelentést adta ki a francia vezérkar:

— Hadseregünk első egységei, amelyek a határon túl különböző mélységben nyomulnak előre, mindenütt önműködő fegyverek és tábori erődök ellenállásába ütköznek.

— Légi haderők tevékenysége kapcsolatban áll a szárazföldi haderő működésével.

A francia nagyvezérkar a következő újabb hivatalos jelentést adta ki a nyugati hadszíntéren folyó hadműveletekről:

— A francia csapatok több helyen nagyobb mélységben benyomultak ellenséges területre. A légihaderő tevékenyen támogatja a szárazföld csapatok előnyomulását. A csapatok élelmiszerral és hadianyaggal való ellátása a legnagyobb rendben folyik. A csapatok szállítása nem ütközik akadályokba.

A francia nagyvezérkar hetedik számú harc-terei jelentése így hangzik: — Az arcvonalon mindkét részből tevékenység folyik.

Jelentés a saarbrückeni német front-átörésről

London. A Press Associated jelenti: Luxemburgból érkezett jelentés arról számol be, hogy a három nappal ezelőtti megkezdett francia offenzívának teljes sikere volt. Cannesből küldött jelentés arról számol be, hogy a francia csapatok Saarbrückennél áttörték a német frontot és Németország beisejébe szorították vissza a német arcvonalat. A francia hadvezetőség csupán szűkszavú jelentést adott ki, azonban ez a jelentés is elismeri a helyi jellegű hadisikereket s azt a tényt, hogy a francia hadsereg több helyen német területen áll.

Az első sebesült-szállítmányok

Róma. Az olasz lapok párisi jelentése szerint a neuillvi kórházba megérkeztek az első háborús sebesültek a nyugati frontról.

Jelentés a Saarvidék polgári kiürítéséről

Koppenhága. (Rador.) A Berlinske Tiden-de saarbrückeni jelentés alapján beszámol arról, hogy a saarvidéki lakosságot gyors ütemben távolítják el lakóhelyükről.

Angol csapatokat várnak Franciaországban

Páris. (Rador.) Gamelin tábornok Vuillemin tábornok társaságában szeptember 4-én fogadta Ironside tábornokot a brit szárazföldi haderő tábornokát, valamint a brit légi haderő feletti parancsnokló tábornokot.

A legújabb hírek szerint angol csapatok vannak utban Franciaország felé. Csütörtökön reggel különben újabb hírek érkeztek arról, hogy a francia csapatok tankok és repülőgépek fedezete alatt átlépték a német határt a Rajna és a Mosel között.

Francia részen ehhez az első előnyomuláshoz a legtöbb időben behívott tartalékosokat vetették az arcvonalba, míg a sorkatonaság eddig nem hagyta el állását a Maginot vonalban.

Luxemburgból jelentik, hogy ott állandóan hallják a távoli ágyudörgéseket.

A párisi Petit Parisien szerint az eddigi hadműveletek csak a francia és német erődvonalak kö-

zött elterülő úgynevezett „senki földjén” folynak. Mindezekkel szemben Berlinből jelentik, hogy a hadsereg főparancsnokság annak a jelentésnek kapcsán, hogy a német-francia nyugati arcvonalon megindulnak a küzdelmek, kijelenti, hogy az ezekről szóló hírek teljesen alaptalanok. A nyugati fronton Németország és Franciaország között berlini hírek szerint teljes nyugalom uralkodik és az ezzel ellenkező híresztelések félrevezetések.

II.

Az angol hadijelentések:

Chamberlain alsóházi beszéde a hadihelyzetről és a dominiumok csatlakozásáról

Londonból jelentik: Chamberlain angol miniszterelnök az angol alsóházban Greenwood ellenzéki vezér kérdésére kijelentette, hogy a helyzetről csak általánosságban nyilatkozhat, mert a részletek nyilvánosságra hozása nem volna ésszerű. A miniszterelnök többek között a következőket mondta:

— A lengyel csapatok kemény ellenállást fejtenek ki a német túlerővel szemben és méterről-méterre védik országukat. A lengyel katonák páratlan hősiességről tesznek tanúbizonyságot. A németek a gyors előnyomulást tüzték ki célul, de terveiket a lengyel csapatok keresztetik. A lengyeleknek vannak ugyan veszteségeik emberéletben és anyagban egyaránt, de morálisan Lengyelország ma is felette áll ellenségének.

Közölte ezután Chamberlain, hogy Anglia és Franciaország a lengyel kormánnyal ma újabb egyezményt létesített, amely szerint 8 és félmilliárd fontos kölcsönt nyújtanak, majd így folytatja beszédét:

— Angliában és Franciaországban a mozgás minden surlódás nélkül ment végbe és az angol légihaderő az elmúlt napokban több mint 10 millió röpcédulán tájékoztatta Németország lakosait és felvilágosította őket az igazságról. Egyetlen repülőgépnünk sem tünt el és valamennyi visszatért kiindulási pontjához.

A miniszterelnök ismertette a gyermekek és anyák elszállítására vonatkozó akció eredményeit és rámutatott, hogy eddig több mint másfél millió gyermeket és anyát szállítottak el a városokból. Az „Athénia”-ra vonatkozólag kijelentette, hogy világosan bebizonyosodott, miszerint a személyszállító hajót német részről súlyosították el és ez a barbár cselekedet a világ közvéleménye előtt súlyosan esik latba.

— A háboru katonai céljain felül — folytatja Chamberlain — az a meggyőződés is lelkesíti a mieinket, hogy igazságosabb háborút eddig még nem viselték és a mi háborunk az igazság háboruja.

Beszédének befejezésében kijelentette az angol kormányelnök, hogy Ausztria és Új-Zeeland csatlakozása után Kanada és Délafrika is biztosította támogatását az angol birodalmat, továbbá 83 indiai hercegség is jelezte, hogy csatlakozik a szövetséghez és hűségüköt tolmácsolta.

Háborus béke az angol belpolitikában

London. (Rador.) Az összes angol politikai pártok elhatározták, hogy fegyverszünetet kötnek egymással, amely szerint mindaddig, amíg a háboru tart, nem folytatnak politikai harcokat. Ennek az elhatározásnak első megnyilvánulása az lesz valószínűleg, hogy a részleges választásokra vonatkozó propagandát mellőzik. Az üresedésben levő körzetek jelöltjeit önműködően megválasztják kerületeikben. A világháboru idején is hasonló fegyverszünet állt fenn a politikai pártok között.

Több adónemet felemlenek Angliában

London. (Rador.) A Daily Mail jelentése szerint Sir John Simon pénzügyminiszter a kamara elé fogja terjeszteni a háborus költségvetést és az 500 millió fontos hitel folyósítására több adónemet, de különösen a fényüzési adót, felemlenek.

A „gazdasági háboru” új frontjelentésel

Az ellenségeskedések nemcsak szárazföldön, tengeren és a levegőben indulnak meg, hanem gazdasági téren is. Londonban külön szervezetet létesítettek a gazdasági háboru irányítására. Ebben a szervezetben angol és francia szakértők dolgoznak és a legelső feladatok megbénítani az ellenség élelmiszer ellátását és lehetetlenné tenni a nélkülözhetetlen nyersanyagok beszerzését.

Washingtoni hírek szerint Londonban úgy tudják, hogy az Egyesült-Államok kormányának

első osztályfőnöki értekezletén Hull külügyi államtitkár kijelentette, hogy a semleges államok kormányainak is eltiltják, hogy az Egyesült-Államokban vásárolt csempészárut adjanak el a hadviselő államoknak. Így Kanada, ha semleges marad nem szállíthat Angliába csempészárut, amelyet az Egyesült-Államok területén vásárolt.

A londoni dán követség legutóbbi nyilatkozata

Német—angol légi harc Southampton vidéke felett

London. Az United Press jelentése szerint, szerda reggel zajlott le Anglia felett, Southampton vidékén az első harc német és angol repülőök között. Egy husz egységből álló nehéz bombavető német raj jelent meg rendkívüli magasságban Chatam felett, nyilván azzal a céllal, hogy a chatami haditengerészeti üzemeket tüz alá vegye. A német gépeket az angol léghárító ütegek felrobbanó gránátjainak egész koszorúja vette kö-

szert Dánia továbbra is szállít Angliának élelmiszer-cikkeket.

Felmondott az angol kormány minden fegyverkezési egyezményt

Hivatalos londoni közlés szerint egyébként az angol kormány érvénytelennek jelentette ki a tengerészeti fegyverkezési szerződésben vállalt valamennyi fegyverkezési korlátozást.

Cseh légiók alakulása

Párisból jelentik: Mint Londonban és Varsóban a francia fővárosban is cseh légiót alakítanak. A volt párisi csehszlovák követ felhívást tett közre, amelyben jelentkezésre szólítja fel a Franciaországban élő cseheket.

Egy fatális tévedés...

Newyorkból jelentik: Az egyik amerikai távirati ügynökség az angol tájékoztató miniszterium közlése alapján jelenti, hogy a német kikötők bombázásáról visszatérő angol bombavetőket az angol partütegek tüz alá fogták és közülük egyet lelőttek, egyet pedig leszállásra kényszerítettek.

Egységesítették a szárazföldi angol haderőt

Az angol információs szolgálat a következőket jelenti: Kormányrendelet jelent meg, mely szerint az angol reguláris, területiális és milicista alakulatokat egységesítették. Az angol hadsereg így teljes egységet képez. Az angol haderő tábornagyja Sir Douglas BROWING lett, aki eddig a területiális haderő főparancs-

rú, ugyanakkor felszálltak az angol vadászgépek, amelyek megtámadták a németeket. Szemtanuk állítása szerint a vadászgépek két német gépet lelőttek.

Hivatalosan jelentik: A keletangliai partvidék fölé nyomult német repülőgépek közül egyet a léghárító tüzérség lelőtt, a sikertelen támadás után a német gépek megfordultak s elmenekültek.

noka volt, helyettese pedig Sir John BROWN vezérőrnagy.

Délafrika hadat üzent Németországnak

London. Az angol tájékoztató miniszterium közli, hogy a délafrikai Unió hadat üzent Németországnak.

Újabb angol és francia kölcsönt adnak Lengyelországnak

London. (Rador.) Szerdán írták alá a külügyi hivatalban azt az egyezményt, amely szerint az angol és francia kormányok az eddigi kölcsönökön kívül további 8 és fél millió font sterlinget folyósítanak Lengyelországnak.

III.

A német hadijelentések:

Lengyel légirajok támadása nyílt városok ellen Szlovákiában

Pozsony. A Szlovák Távirati Iroda jelenti, hogy kedden délután váratlanul lengyel repülőgépek jelentek meg Eperjes felett. A támadás olyan hirtelen történt, hogy nem volt idő riasztásra sem. A polgári lakosság hirtelen a házakba menekült. A lengyel vadászrepülőgépek egészen alacsonyra szálltak le és gépfegyvertűz alá vették a menetelő szlovák katonákat, valamint a szlovák őrjáratokat. A lengyelek gépfegyver tüzelésének hat katonát halott és számos polgári, valamint katonai sebesültje van. A lengyel repülőök ezután tovább haladtak Iglo irányában.

Kassa. A Kassán megjelenő Felvidéki Újság című lap a szlovák rádió jelentése alapján beszámol arról, hogy kedden délután lengyel repülőgépek jelentek meg Iglo, Bártfa, Lőcse és Eperjes felett. A lengyel repülőgépekről több bombát dobtak le, amelyek azonban csak kisebb károkat okoztak.

Brauschitsch tábornok napiparancsa Krakó elfoglalása alkalmából

Berlin. A Deutsches Nachrichten Büro jelenti:

— Brauschitsch tábornok Krakó elfoglalása alkalmával a következő napiparancsot adta ki:

— Krakó, Bromberg, Graudenz kezünk-

ben van. A korridor már nem választja el Keletporoszországot az anyaországtól. Az ellenség mindenütt visszavonul. Pilsudszky a németekkel való jóbarátságának volt híve, csak a jelenlegi rossz tanácsadók kergették Lengyelországot háborúba.

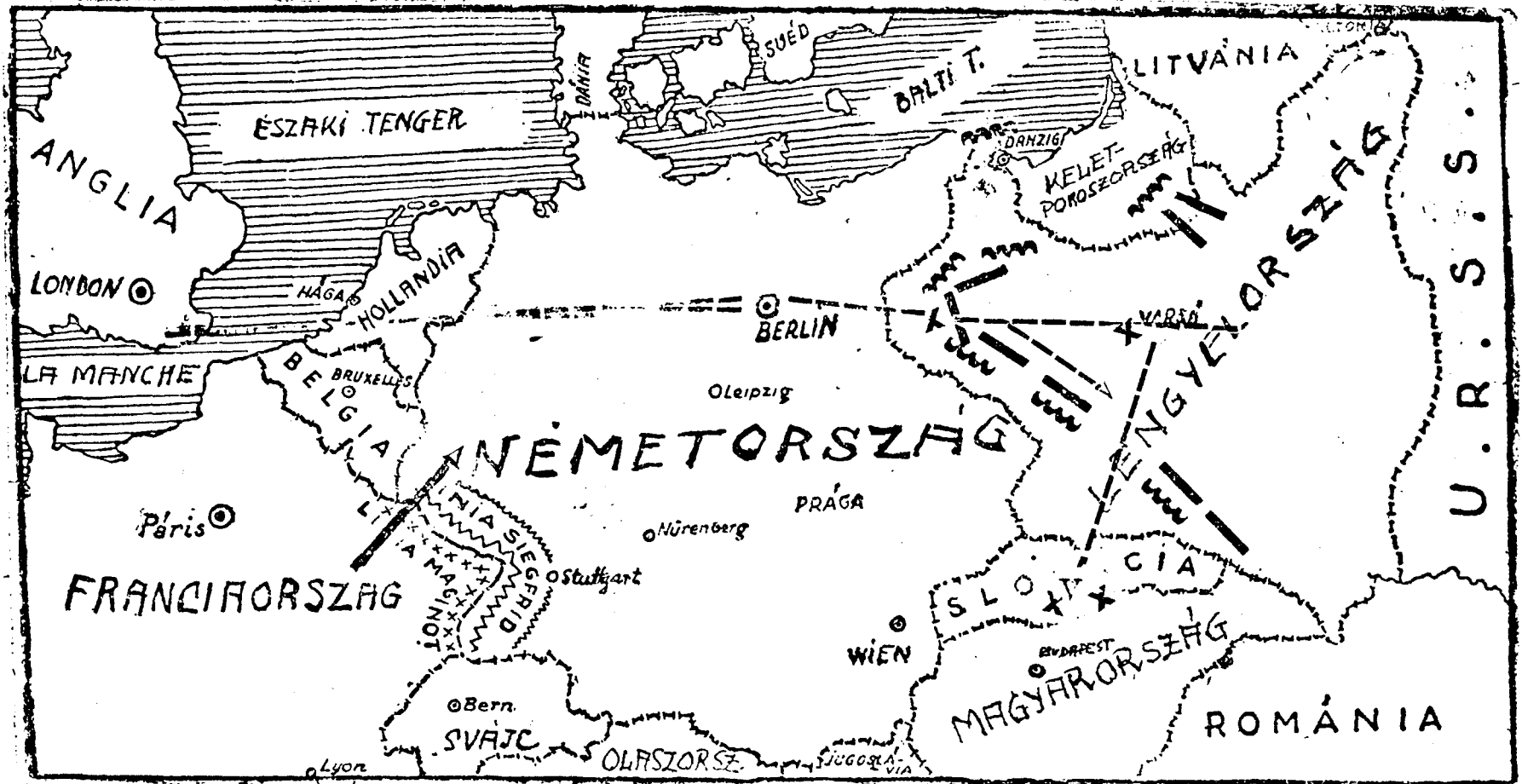
Repülőgépek és gépesített osztagok szórták szét a horridorból kiszorított lengyel csapatteket

Berlin. (Rador.) A Német Távirati Iroda közli a nagyvezérkar harctéri jelentését: Szeptember 6-án a lengyel hadsereg tovább folytatta visszavonulását mindkét arcvonalon. A légi haderő felhasználásával sikerült a német csapatoknak közelről üldözöbe venni a visszavonuló ellenséget és egyes helyeken harcra

kényszeríteni. Dél-Lengyelországban a német csapatok elfoglalták Neu-Sandezet és Krakót is ellenállás nélkül foglalták el. Kielce városának elfoglalása után a német csapatok tovább folytatták előnyomulásukat a Lisa Gora hegy-ség nyugati részében. Tomaszówot és Łódzot is megközelítették. Craudenzról északra megtisz-

Hadihelyzet az északnyugati frontszakaszokon

1939. szeptember hó 7-én este

JELMAGYARÁZAT: = német haderők = lengyel haderők = legítámadások iránya = légitámadások helye

A német-francia frontszakaszon a nyíl a saarbrückeni iparvidékek felé eszközölt francia csapatmozdulatok irányát jelzi. Délkelet-poroszország felől lengyel csapatok behatolását jelentették porosz területre. Az egykori korridoron már nincs lengyel haderő; a német offenzíva északról délre a SOLDAU-KULM-THORN-BROMBERG-GLOWNO-LODZ-TOMASOW - JANOW-KRAKKÓ-TARNOW vonalon feleldött fel és dél-keleti irányba JASLÓ felé törekszik.

Légi akciók német részről VARSÓ és LODZ irányában, lengyel részről a szlovákiai városok felé történtek.

tították a lengyel hadsereg utolsó maradványaitól is a korridor. Az eddig zsákmányul elített ágyuk száma kilencvenre emelkedett. A 9. és a 19. lengyel hadosztályokat, két vadászszázalajt és a Pomorska lovasbrigádöt megsemmisítették. Csak jelentéktelen maradványok tudtak átmenekülni uszva a Visztulán, fegyver és felszerelés nélkül. Az erődben hagyott hadizsákmány olyan nagymennyiségű, hogy csak néhány nap múlva lehet számbavenni. A Visztula keleti partján német csapatok táboroznak. A Strassburg-thorni országot áthaladtak és hidat vertünk a Keletporoszországhól érkező csapatok számára, amelyek átkeltek a Narew folyón és két irányban nyomultak Pultuskba. A repülőgépek alacsonyra szállva megtámadták és szétszórta a visszavonuló hadoszlopokat.

Hitler oszapszemléje Graudenznél

Berlin. (Rador.) A Német Távirati Iroda jelent: Hitler kancellár szerdán csapatszemlért tartott a korridorban lévő Graudenz környékén, ahol kedden véres harcok folytak le. Itt 15 ezer foglyot ejtettek a német csapatok és több mint 100 ágyút zsákmányoltak. A visszavonuló

lengyel csapatok felrobbantották a hidakat. Az utak Graudenzig telve vannak visszahagyott hadianyagokkal és eldobált felszerelési tárgyakkal. Mindenütt, ahol a kancellár megjelent, a katonák és a lakosság nagy ünneplésben részesítették.

Légi-raj Antwerpen felett

Brüsszel. (Rador.) A Stefani iroda jelenti: Az elmúlt éjjel ismeretlen repülőgépek nagy magasságban szálltak el Antwerpen felett. A légharító őrök tűz alá vették őket. A repülőgépek délnyugati irányban távoztak el.

Lengyel franktirőrök Kattovitzban

Kattovitzból érkezett jelentés szerint az ottani vajdasági hivattal szemben levő gazdasági palotában, amelyben a német rendőrséget helyezték el, ismeretlen lengyel felkelők agyonlőtték két német őrszemét, akiket fejlődésekkal találtak az utcán. A közelben levő Monopoli-szállodában harminc lengyel felkelőt fogtak el, akik a szálloda tetőzetéről lövöldöztek a németekre. A letartóztatottak között több asszony is van.

A német csapatok kezére jutott a lengyel nehezipari vidék

Berlin. A keleti hadszíntérről jelenti a Német Távirati Iroda, a vezérkar hivatalos közlése alapján:

— A német repülőgépek tegnap 18 gépet semmisítették meg. Ezek közül tizenkettőt légiharcok során, míg hatot a földön. A német jelentés közli, hogy a földön megsemmisített repülőgépek számát nem lehet a legpontosabban megállapítani, mert nehezebb a megfigyelés.

A felsősziléziai iparvidéket: Kattovitzot, Königshttet, Nisloviczot teljesen elfoglalták a német csapatok. Ezzel megszállták Lengyelország legfontosabb nehezipari gócpontjait, olyannyira, hogy Lengyelországban most már csaknem lehetetlen ágyukat, gépiegyvereket, puskákat és repülőgépmotorokat gyártani. A német csapatok elfoglalták a lengyel szénvidék 95 százalékát. A krakkói körzet megszállása tovább tart. A német csapatok folytatják előnyomulásukat a jaslói petróleumtelepek felé — fejeződik be a német nagyvezérkar hivatalos jelentése.

Lángokban áll Varsó nyugati pályaudvara!

Berlin. A véderő főparancsnoksága közli, hogy a varsói nyugati pályaudvar lángokban

Szlovák haderő eredményes támadása

Pozsony. (Rador.) A DNB jelenti: A szlovák hadsereg főparancsnoksága közli, hogy a szlovák csapatok győzelmes támadást hajtottak végre a Tátrától északkeletre fekvő

lengyel haderő szárnya ellen. A lengyel csapatokat visszavonulásra kényszerítették és ezzel megkönnyítették a német csapatok előrenyomulását. A harctér keleti szakaszán is

sikereket értek el a szlovák csapatok és nagyszámú foglyot ejtettek. A visszavonuló lengyel csapatok felrobbantották a hidakat és utakat, torlaszokat emeltek és felgyújtották a községeket. A lengyel légihaderő támadást kísérelt meg Kelet-Szlovákia több helysége ellen de a támadást visszavetették, úgy hogy bombázásra nem került sor.

A Berliner Börsenzeitung a mai német gazdaságpolitikáról Délkelet Európában és a Balkánon

Berlin. A Berliner Börsenzeitung diplomáciai tudósítója ismételten hangsúlyozza, hogy Németország érdeke egyezik a semleges államok érdekeivel. Németországnak nincs oka, hogy megfizedje a nagy semleges gazdasági teret, melynek népei kereskedelmet üzhetnek, értékeket termelhetnek és élvezhetik a békét. Ez a felfogás mindenekelőtt Délkelet Európára és a Balkánra irányul. A hadiesemények menete keleten azt a német törekvést bizonyítja, hogy az elszigetelt német-lengyel ügynek semmiféle hatása nem kell, hogy legyen a dunai államokra. Ezért nem érdeke Németországnak, hogy a délkeleten esetleg kiéleződjenek a helyi feszültségek, vagy hogy éppen fegyveres összetűzések merüljenek fel. Németország szoros gazdasági egybefonódás a délkeleti országokkal megköveteli és előmozdítja a zavartalan békét úgy a délkeleten, mint a Balkánon. Németország nem akarja kiharogni a stratégiai vagy a külpolitikai kényszerhelyzetüket ezeknek az országoknak és a helyi feszültségek alapján nem kívánja az egyiket a másik ellen kijátszani. Abban a feltevésben, hogy semlegességük nem kétkulacsos, hanem a vállalt gazdasági természetű köteleességük betartásának alapjára helyezkednek.

URANIA Tel.: 12-32. 5. 7.15, 9.30.

„BRAZILIAI KALAND”

(„Embernek, akik az életükkel játszanak”)
Lélegzetűtő izga mak... repülőatrakciók... dzsungalkalander...
üvötek és humor!
CLARK GABLE, MYRNA LOY

Felkészülés a „gazdasági háború” meglepetései ellen

A kormány szigorú rendeletet adott ki mely szeptember 5-én lépett életbe. A rendelet megtiltja minden bórúru eladását, vagy a kész bórúrok feldolgozását.

A Németországban feltalálható összes bórúreszközöket a kormány lefoglalta. A kormány a bórúrukat és nyersbórúrokat katonai célokra használja fel.

A hivatalos írásban tegnap rendelet jelent meg, amely a textil-termékek eladását korlátozások alá helyezi és textilipari kormánybiztos kinevezését mondja ki.

Mindezek az intézkedések találoán jellemzik, hogy Németország súlyos gazdasági viszonyok között él.

Az első veszteség-jelentés

Tegnap nyilvánosságra hozták a német hadsereg eddigi veszteségeit. A német hadseregnek veszteségei aránylag csekélyek. Szeptember 1-től 3-ig bezárólag a halottak száma 0.04 százalékát, a sebesültek száma pedig 0.25 százalékát teszik ki a keleti fronton harcoló hadsereg teljes létszámának. Ezek szerint 10 ezer emberből álló egységből, átlag 4 ember esett el és 25 sebesült meg.

IV.

A lengyel hadijelentések:

Varsó A lengyel hadvezetőség a következő jelentést adta ki:

— A német repülőgépek tegnap több ízben bombázták Varsót. A mi repülőgépeink bombázták a német páncélos kocsikat. A légi ütközetek során lelőttünk 15 német repülőgépet szerdán és 20 repülőgépet kedden. Veszteségünk 6 gép.

Szárazföldi harcok: Elkeseredett küzdelem folyik a Lodz—Piotrkow—Tomasov—Mazowiecka környékén és Tarnovótól nyugatra. Északon a Torun—Siedce—Plomsk vonal mentén az ellenség nem tudott előrehaladni.

Eredményes lengyel ellenállás

A lengyel nagyvezérkar 5. és 6. számú jelentése közli, hogy a német légi haderő több vasuti állomást és várost, így Varsót is bombázták. A lengyel repülő hatásosan bombázták az ellenfél motorizált csapattesteit. Összesen 35 német repülőt lőttek le. A lengyel légi haderő vesztesége 12 gép. A Warthe—Sterkow—Kamjensky vonalon az ellenség előnyomulását a

lengyelek megállították. Poznan környékén nyugalom van, a keletporosz hadszíntéren a helyzet változatlan. A gdyniai hadszíntéren a harcok folytatódnak. A lengyel helyőrség ki-rohanást hajtott végre és egy tankot, valamint 3 nehéz gépfegyvert zsákmányolt. Több foglyot ejtettek.

Hivatalosan cáfolják a lengyel marsall lemondásának híreit

Róma. Egy amerikai sajtóügynökség híre nyomán szerdán az a hír terjedt el, hogy Ridz Smigly tábornagy, a lengyel haderő főparancsnoka Krakko elfoglalása után elhatározta lemondását. A római lengyel nagykövet ma hivatalosan megcáfolta a lemondás híreit.

Ridz Smigly tábornagy egyébként a lengyel hadsereg nevében meleg hangú üdvözlő táviratot küldött Gamelin francia tábornoknak, a francia hadsereg főparancsnokának abból az alkalomból, hogy Franciaország megkezdte a hadműveleteket Németország ellen.

V.

Olaszország és Japán magatartása

Anglia nem kapott semlegeségi nyilatkozatot Olaszország és Japán részéről

London. A Reuter iroda jelenté, hogy Buttler külügyi államtitkár az alsóház ülésén kijelentette, hogy Anglia eddig hivatalosan sem Olaszországtól, sem Japántól nem kapott értesítést arra nézve, hogy semleges marad.

A japán külügyminiszterium egyik magasrangú tisztviselője kijelentette, hogy a tokiói kormány magatartásáról kiadott legutóbbi hivatalos jelentés nem tekinthető semlegeségi nyilatkozatnak. Japán illetékes körökben az a vélemény uralkodik, hogy Tokió nem avatkozik be az európai viszályba, de Kína elleni és általában távolkeleti magatartása semmiben sem változott meg.

Egy megcáfolt japán—orosz megbeszélés

Japán forrásból kijelentik, hogy alaptalan az a külföldi sajtóban elterjedt hír, amely szerint Togo moszkvai japán nagykövet látogatást tett volna Molotov külügyi népbiztosnál, ahol megbeszélést folytattak egymással, amelynek során mindketten megegyező felfogást árultak el a mongoliai viszály rendezésének lehetősége tekintetében, Togo nagykövet nem tett látogatást a külügyi népbiztosnál és nincs is tervbe véve a közeli jövőre ilyen megbeszélés.

A Hochi című japán lap cikket közöl, hogy Japánnak fel kell használnia a kínálkozó alkalmat a Japánnal ellenséges hajalmaknak Kinából való eltávolítására, különös tekintettel Angliára.

Az olasz—szovjet-szerződés megújítása

Róma. Az olasz kormány és a szovjet kormány között megtörtént az olasz—orosz megneemtámadási szerződés meghosszabbítása. Az olasz lapok részletesen foglalkoznak az 1933-iki eredeti megneemtámadási szerződés ismertetésével, amelynek létrehozásán Attolico, akkori moszkvai, jelenlegi berlini olasz követ és Potemkin helyettes külügyi népbiztos fáradoztak. A megneemtámadási szerződés második és harmadik szakasza kimondja, hogy Olaszország és Oroszország semminemű ellenséges akciót nem kezd egymás ellen és más államok által a szer-

ződést aláíró felek ellen indított támadásban nem vesz részt.

A Messengero részletesen foglalkozik az Olaszország és a Szovjetunió közötti megneemtámadási és barátsági paktum megkötésének a történetével. Olaszország volt az első állam Európában, amely megsemmisítette a Moszkva ellen megindított diplomáciai összeesküvést és az 1933. szeptemberben kötött megneemtámadási szerződéssel visszahozta a szovjetet az európai politikai élet koncertébe. Különösen ma, amidőn a nyugati kancelláriák fokozták káros tevékenységüket, amelynek katasztrófalik következményei most kezdenek megmutakozni — írja a Messengero — ez a paktum nyílt és becsületos megújulására a népek közötti megegyezés és együttműködés szellemének, a közös munka és a béke érdekében.

Az olasz sajtó „színes tudósításai” a nyugati frontról

A Telegrafo című lap a nyugati hadszíntéren levő helyzetről berlini jelentései alapján a következőket írja: Három nappal az ellenségeskedések kitörése után az ellenfelek még mindig várják a tényleges hadműveletek megkezdésére vonatkozó utasításokat. A szemben álló felek részéről semmiféle kezdeményezés nem történik. Ez is magyarázza azt, hogy mindkét fél részéről hiányzik a lelkesedés. Ha francia részről meg lennének győződve arról a szükségességről, mit olyan sokszor hangoztattak, hogy a német nem-

Japán és a Szovjet megegyezése

Tokio. A halászat kérdésében támadt viszályt békésen rendezték. A jövőben az orosz hatóságok nem fogják háborítani a japán halászhajókat.

A japán kormány rendkívüli minisztertanácsán Mata hadügyminiszter beszámolt a mandzsú—mongol határ halászáti helyzetéről. A hadügyminiszter kijelentette, hogy

intá: ALLA TROUBETSKOY HERCEGNŐ

- ★ Mert: Nagyon sok modern árnyalatban kapható.
- ★ Finomabb és könnyebb minden más pudernél.
- ★ Nagyon szeretem csodálatos virágillatát.
- ★ Megállapítottam, hogy egész napon át tapad arc-bőrömhöz. Egyetlen más pudernél sincs meg ennek a pudernél tiika: a „habkrém”.
- ★ Ez a pudernél megőrzi arcunk tisztségét és báját, még esőben és szélben is.
- ★ Meg vagyok győződve, hogy semmi áron sem találhatok ennél jobb pudert!

zeti szocializmust el kell seperni, akkor már néhány lövésnek mégis csak el kellett volna dördülnie. Ehelyett azonban a csapatok tétlenül nézik egymást. Ez mutatja, hogy mennyire igaz volt Mussolini miniszterelnöknek, amikor megkezdte fáradozását, melyek arra irányultak, hogy a háborút lehetetlenné tegye.

Egy másik jelentés a nyugati fronton levő ellenfelek között naponta megismétlődő barátságos megnyilvánulásokról ad hírt. A jelentés szerint azokon a helyeken, ahol a két vonal, a Maginot és a Siegfried vonal közel esik egymáshoz a német és francia katonák kijönnek a védelmi állások elé, virágokat dobálnak egymás felé és barátságosan integetnek. Az egyik este francia részről kivilágitott táblákat tettek az állások elé és ezen a következő felírás volt olvasható: — Ne lőjetekek, mi sem lövünk.

ezen a határszakaszon néhány nap óta nyugalom van. A továbbiak során ismertette szovjetkormányval megkötött halászáti egyezményt, amely szerint a jövőben a szovjet hatóságok nem gördítenek akadályokat a japán halászok munkája elé.

Bölsche halálára

Most, amikor az ember ismét tanúságot tesz arról, hogy ha van is hivatása a földön, utját újra és újra keresztezik a sötét múlt homályában lapangó, mégis egész lényén uralkodó ösztönök, elmenő közülünk egy ember. Bizonyos Wilhelm Bölsche, költő és természettudós, multunk, jelenünk és jövőnk lankadatlan pillantású figyelője tudógyulladással megbetegedett és hetvennyolc éves korában, sodó kórokozók erejét, Wilhelm Bölsche, aki közel nyolc évtizeddel napjaink előtt látta meg a napvilágot, elhunyt és halálhíre csaknem elkallódott a hadijelentések, nyilatkozatok tengerében. Csak napokkal halála után tudta meg a művelt világ, hogy Bölsche már meghalt, miután előzőleg szinte teljesen elfelejtette, hogy él...

Az anyagelviség tudománya akkor még újszülött csecsemőjének bölcsőjénél született annak idején, 1861. ben Wilhelm Bölsche, akinek születését két évvel előzte meg Darwin nagy munkája, A fajok keletkezése. Ekkor még maga Darwin sem merne nyíltan levonni megállapításainak következtetését az ember származására és erre csak azután került sor, amikor 1866-ban megjelent Haeckel, Germelle Morphologie című munkája. Új tudomány született. A természetbúvárkodás új utakat nyitott meg a gondolat előtt. És a különös, ujonnan a hirtelre demlő tudás keretében foglalt felismerések döntő jelentőségű igazságokat olvasnak az emberiség fejére. Ezer és ezer vonatkozásban hatott mindenütt és az emberi társadalom minden megnyilatkozására a tényekkel való elfogulatlan számottevő világszemlélete. Hatalmas nagyítókészítés kezdődött, feltépték a társadalom épületének bezárt ablakait, hogy betóduljon a nagy, talán ijesztő és talán nyomasztóan ható világegyetem tiszta levegője.

Lehet, sőt ha valóban tárgyilagos szemléléssel vizsgáljuk, egyre biztosabban állítható, hogy ez a bizonyos nagyítókészítés külső képében felforduláshoz hasonlított és, hogy a feltéptett ablakokon keresztül léghuzat keletkezett. A természettudományi alapon álló világszemlélet nagy külső ellenállással találkozott. A maradiság, a helyzeti előnyökkel féltő tegnapörzés, általában mindazok az erők, amelyek ilyenkor természetes módon lépnek fel, olyan konok tagadással fogadták az emberiség házaftáján kopogtató hirdetőket, hogy a kopogtatás rövidesen erővesztésévé dörömböléssé hangosodott. Nagy erők küzdöttek meg ezekben az években, a nagy ellenállás leküzdésére hatalmas erőfeszítésre volt szükség.

Mindezt el kellett mondanunk, ha Wilhelm Bölscheről kívánunk szólni, mert Bölscheről nem lehet egyéni méltatással megemlékezni. Aki Bölscheről kíván tudni valamit, az ismerkedjék meg kissé a korról. Bölsche már ezek az áramlatok ringatták, agyának fogékony értelme már ezeket az igazságokat és ellenigazságokat fogadta be s teste belső birálat tárgyává. Egyede volt annak a mult század közepétől felfigyelő emberiségnek, amelynek túlnyomó többsége mégiscsak igazságnak fogadta el a Darwin teremtetett utat, amelyből a társadalmi berendezkedés minden épületrészéhez folyosók, utak vezettek.

Annak a kornak gondolkodó embere megtanulta egyetlen egységnek látni a világegyetemet és a diákkorában titkos egyesületben a fejlődésianra főlesküldő Bölsche azoknak sorába állott, akik minden erejükkel a népszerűsítés és eszmeterjesztés szolgálatát vállalták. Bölsche nem tartozott a tudomány vezérei közé — állapítja meg egyik könyvének személyét ismertető bevezetése, — de a maga helyén nagyszerű hivatást töltött be. Mert ragyogó tálatásban szolgált fel az ezerele ágazó részletekből pompás értelmi tömörítő erővel összeállított szellemi táplálékot.

Most, amikor naponként millios értékek és fel sem becsülhető emberéletök tömege semmisül meg a pusztítás tüzeiben, nem könnyű egyéb vonatkozásban is veszteségről beszélni. Mégis azt mondhatjuk, hogy sokat veszített a művelt emberiség akkor, amikor a halál tett pontot Wilhelm Bölsche néhány hete megkezdett befejezetlen emlékiratainak kényeszerű végére. Ezek az emlékiratok olyan képzelő szolgáltak volna, amit kortörténeti bizonyítéknak fogadhatnánk el. A szemléltető és szereplő elbeszélésének szánta nyilván Bölsche, arról a korszakról, amelynek áldásait és eredendő bűnéből származó káros következményeit talán ma inkább szenvedjük, mint közben bármikor.

Nem tudjuk — nem érkezett jelentés róla, — hogy miképpen fogadta a hetvennyolc éves Bölsche a néhány napja bekövetkezett eseményeket, de ha élete végén is megmaradt a darwini utakon, így kellett szólnia: „Ime, az újabb példa, hogy a létért való küzdelem, a harc a természetben, nem szünetel. Mert akasszanak az élet megnyilatkozásaira tetszetős eszmesallangot, mondaticomát, lás-

sák el a legcsillogóbb áruhával, ki nem látná akkor is, hogy a fegyverek füstje, a bombák tüze, a holttestek halmaza fölé emelkedve ott hatalmasodik az érdekek, a dzsungeltörvény, a gyilkos öszövény, amelynek háborgó és forrongó érzelmlávlájának magja a fejlődésben való továbbjutás biztosításának izzó óhaja.”

Ugyanis ezt köszönhetjük a Bölsche által népszerűsített és tolmácsoló korszaknak. Azt, hogy a tulhajtott esztétikai nevelés álcát letépte, hogy lemezletlenítette a gondosan eltakargatott valóságot és olyannak mutatta meg az életet, amilyen. Elénk tárta az indokolatlan érzelmeskedés helyett a harcot, a természetben.

Am, ha nem mutatnák egyéb jelek, véresen a föld ábrázatára mázolt jelek, ha nem bizonyítana a most forró, forrongó korszak eszmei csikorgása, Wilhelm Bölsche halála feltétlenül figyelmeztet arra, hogy a darwini felismerések hőskora lezárult. A természettudományok nagy, súlyos, sokszor komoran komoly igazságai azóta leszűrdtek és hozzáidomultak az élet fejlődésének törvényeihez. Ha igazságnak is fogadjuk el, hogy a természetben a pusztító élet is csak a harc biztosítja, tárgyilagos és valóban anyagelvi, tudományos szemléléssel meg kell állapítanunk, hogy ennek a harcnak feltételei alaposan megváltoztak.

BALLA KAROLY

VI.

Az amerikai állásfoglalás

Sürgetik már a semlegeségi törvény elfüggesztését!

Páris. (Rador). A Havas-ügynökség washingtoni jelentés nyomán közli, hogy Rooseveltnél szeptember 15-re szándékszik a kongresszus összehívni és mátol kezdve tanácskozásokat folytat. Az amerikai közvélemény az európai események hatása alatt sürgeti a semlegeségi törvény elfüggesztését, de az elnök tanácsadói ovatosságot ajánlanak. Több ismert lapszerkesztő követeli, hogy Angliának és Franciaországnak továbbra is adjanak el fegyvereket, mert Amerika semlegesége gyengítené az európai demokráta hatalmakat és bátorítaná ellenfeleiket. Lipmann szerkesztő azt írja, hogy Olaszország semlegesége csak addig tart, amíg Franciaország kellő mértékben meggyengül. Az Egyesült Államok semlegeségének részbeni feladása bizonyára nagy hatással lenne Japánra és Oroszországra nézve is. Sztalin egy győzedelmes Németországnak inkább nyújtana segítséget, mint a legyőzött elött álló birodalomnak.

Belgium szigorú semlegeségi rendszabályai

A Rador jelenti: A képviselőház megszavazta azt a törvényjavaslatot, amely Lipót királyt rendkívüli hatalommal ruházza fel. Megszavazták azt a javaslatot is, amely két milliárd frankot irányoz elő a nemzetvédelmi célokra.

A belga hivatalos lapban megjelent a belga semlegeségi nyilatkozat, melynek főbb pontjai a következők:

1. Semmiféle ellenségeskedés a belga állam te-

rületén szárazon, vizen vagy a levegőben nincs megengedve.

2. Tilos a hadbanálló felek csapatainak belga területre való lépése, átvonulása, hajóinak vagy repülőgépeinek ide irányítása.

3. Az egymással ellenségeskedésben álló csapatok, amennyiben belga területre lépnek, lefegyverezendők és internálandók. Ugyanez vonatkozik a hajókra és a repülőgépekre is.

4. Nem internálják a hajótöröttet, betegeket és sebesülteket abban az esetben, ha azok nem vesznek részt az ellenségeskedésben.

5. Semmiféle toborzó irodát vagy önkéntes hadosztályok felállítását nem engedik meg a hadviselő államok számára belga területen.

6. Tilos az állam területén ellenséges cselekedetre alkalmas hajók felszerelése vagy azok vezetése.

7. Tilos hadműveleteket vagy megfigyeléseket végezni a hadban álló felek számára.

„Raktárra dolgoznak” a repülőgépgyárak

Páris. (Rador). A Havas-ügynökség jelenti Newyorkból: A repülőgépgyárak elhatározták, hogy nem csökkentik üzemüket annak ellenére, hogy az Egyesült Államok kormánya megtiltotta repülőgépek eladását a hadviselő államok számára. A gyárosok azt hiszik, hogy a semlegeségi törvényt a kongresszus módosítani fogja oly módon, hogy a demokrata országok számára a szállítások tovább folytathatók.

LAPZÁRTA:

Berlinből jelentik: A birodalmi belügyminisztérium rendeletet adott ki, amelynek következtében felszólították az angol, északírországi, indiai és angol gyarmati, 15 évnél idősebb állampolgárokat, akik jelenleg Németország területén laknak, hogy 24 órában jelentkezzenek a hatóságoknál. Mindazoknak, kikre ez a felszólítás vonatkozik, tilos lakhelyük elhagyása.

Londonból jelentik: A tájékoztató minisztérium közli: Aga Khan felhívást intézett a Nyugat-Indiában lakó tízmillió mohamedánhoz, valamint a Kelet-Afrika-ban és Közép-Ázsiában lakó mohamedánokhoz, akiket arra szólított fel, hogy csatlakozzanak Nagy-Británia mellé.

Londonból jelentik: Az angol fővárosban nagy figyelmet szentelnek azoknak a megbeszéléseknek, amelyeket a római angol követ Ciano gróf olasz külügyminiszterrel folytatott. Flénken kommentálják az angol lapok a Deutsche Diplomatische Korrespondenz cikkét, amelyben a lap Németországnak azt az óhajtást nyújtja, hogy kiengesztelje Franciaországot.

Simla. Az indiai hadsereg tartalékos tisztjeit katonai szolgálatra hívták be. Az indiai alkirály elrendelte, hogy az indiai nőitől légi osztagot létesítsenek.

Londonból jelentik: Az angol kormányhoz egymás után érkeznek meg az angol gyarmatok lakóinak hírszemnyilatkozatai és arról biztossítják az angol kormányt, hogy teljes odaadással kitartanak Nagy-Británia mellett. Guyana törvényhozó testülete közölte az angol kormánval, hogy mindent elkövetnek Anglia támogatása érdekében. Mauritius-sziget lakói VI. György király rendelkezésére bocsátották teljes vagyonukat, lakhelyük nversanyagát is. Délrodésia elrendelte a hadsereg teljes mozgósítását.

Los-Angelesből jelentik: Az angol és francia kormányok együttesen felkérték a losangelesi repülőgépgyárakat, hogy a náluk eszközölt repülőgéprendeléseket a legsürgősebben készítsék el és szállítsák le.

Berlin. Német jelentés szerint a német léghaderő egységével szétrombolták Varsótól délre a Visztula-folyón át vezető hidakat. Varsó és Vilna között a közvetlen vasúti forgalom a német lévi járművek bombatámadásai következtében szünetel és a forgalmat Varsóból Vilnába Brest Litovskon keresztül bonvolítják le.

Páris. A francia vezérkar csüförtökön este adta ki a 8. számú hadjelentést, amely szerint a Rajna és a Mosel közötti frontszakaszon a németek megerősítették állásaikat és újabb csapatok érkeztek a birodalom heisejéből.

Harc indult az álhírterjesztők ellen

Bucurestből jelentik: A propagandaügyi minisztérium tudomására hozza a közönségnek, hogy felelőtlen elemek mindenféle fantasztikus híreket közölnek abból a célból, hogy nyugtalanságot keltsenek. A minisztérium felkéri a hazafias és lelkiismeretes lakosságot, hogy az ilyen híreszteléseknek hitelt ne adjon, mert csak azok a hírek fedik a tényeket, amelyeket a minisztérium ad ki. A kormánynak nincs semmiféle titkosságja polgárai előtt. A közönségnek közlésével nyugtalanítják a közönséget, a törvényben előírt büntetésben részesülnek. A közönséget arra kéri a minisztérium, hogy az álhírterjesztők leleplezésében legyen a hatóságok segítségére.

FORUM filmszínház. Tel.: 20-10.

„PAUL MUNI” és Miriam Hopkins szenzációs alkotása.

„A LEVEGŐ TITÁNJAI”-ban

Előadások: 5, 7.15 és 9.30-kor.

Ma a két legnagyobb csillag:

Amely egy zerelemről szól ami megsemmisülés és a halál os veszedelem telé sodor.

3-kor matiné olesó helyárrakkal.

ARADI KÖZLÖNY

Telefon: 11-51. Sürgőnycim: KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 840 le || Negyedévre 210 le
Félévre 420 „ || Egy hónapra 70 „

Czenstochowa

A Czenstochowa körüli harcok. — amelyekről mostanában annyi szó esik a világsajtóban — fontos fejtegetést jelentettek a világháború történetének is: 1914. augusztus 3-án az eddig orosz birtokban volt várost elfoglalták a német csapatok, ugyanaz év decemberében pedig véres harcok után itt omlott össze a Szilézia ellen vezetett orosz offenzíva. A várostól felérő hegyre emelkedik a Fényeshalom nevű hegy, amelynek tetején a XIV. században nálos kolostor épült. A világhírű kolostornak rendkívül sok érdekes magyar történelmi vonatkozása van.

Ulászló opolcai herceg, Nagy Lajos korában Magyarország nádora, a hontmegyei Mária-Nosztéról tehereltette ide 1382-ben a monostor első lakóit: magyar pálos-szerzeteseket. A rend itt hamarosan meggazdagodott; alig egy évszázad múlva a pálosoké volt örökjogon, vagy zálogként Lengyelország egytizedtől része. A labirintusszerű zárda ma is ötszögletű csillag alakú várerősség közepén emelkedik. Főtemplomának díszes a Nagyboldogasszony csodatevő kegyelmépe, melyet, mint Regina Regni Poloniae tisztelnek s amelyhez egész éven át de főként minden esztendő szeptemberének 8-án búcsujárásra jönnek a lengyelek. Ezt a csodatevő képet a szűz Anya sötétbarna arcszínéről „Fekete Madonnának” nevezik. A monostorban és a templomban igen sok a magyarvonatkozású emlék. A templom bejáratánál Szent István, Szent László és Szent Imre életnagyságu szobrá díszlik. Az előcsarnokot Fráter György építtette. Az egész udvar falait az ő életéből vett freskók díszítik. A könyvtár melletti épületben van a zárda nyomdája, amelyben megszámlálhatatlan magyartárgyú és magyarnyelvű mű készült. A zárda kincstára valóságos kincsesár. A rendház ma is anyakolostora a pálosoknak: örömmel értesültünk róla, hogy a nagyértékű műkincseknek — minden elentétes hírrel szemben — nem esett báiuk...

— ZÜRICHI TÖZSDEZARLAT: Páris 10.20 London 18.05, Newyork 445, Brüsszel 76.25, Amsterdam 236.50.

— Elmarad az angol királyi pár belgiumi látogatása. London. (Rador.) Az angol királyi párnak október 14-re Belgiumba tervezett látogatását elhalasztották.

— Diplomáciai tanácskozások Belgrádban. Belgrádból jelentik: Csütörtökön délután Bakács-Bessenyei György belgrádi magyar követ kihallgatáson jelent meg Macsek Vladimir helyettes miniszterelnöknel, akivel hosszabb megbeszélést folytatott. Kihallgatáson jelent meg a helyettes miniszterelnök előtt Candel angol, Búger francia és Popoff bolgár követ is.

— Helyreállt a légitforgalom Berlin és Brüsszel között. Brüsszélből jelentik: Berlin és Brüsszel között a légitforgalmat ismét helyreállították. Naponta azonban csak egy repülőgéppel bonyolítja le a forgalmat.

— Zavartalan az olasz—svájci vasúti összeköttetés. Róma. Az olasz—svájci vonatközlekedés csaknem zavartalanul folyik.

— FELFÜGGESZTÉK AZ IGASZÁGÜGYI SZERVEZETBEN A SZABADSÁGOLÁSOKAT. Az igazságügyminisztérium felfüggesztette az összes bírák és az igazságügyi tisztviselők szabadságát tekintettel a behívásokra.

— Szovjet-bizottság érkezik Litvánia. Kaunasból jelentik: Szovjet gazdasági bizottság érkezik rövidesen a litván kormány meghívására Kaunasba, hogy gazdaságpolitikai kérdésekről tárgyaljon.

— KINYITOTTÁK A THETIS TÖMEGKOPORSÓJÁT. Liverpool. Ma nyitották fel a tengerből kiemelt Thetis angol tengeralattjárót. A hivatalos bizottság megkezdte az acélkoporsóban elhagyott 99 tengerész személyazonosságának megállapítását.

— Emelkednek a gyógyszer-árak. A bucuresti-i Semnalul írja: Néhány napja az események hatása alatt ismét emelkedtek az árak. Egyes üzletekből gyanús módon eltűntek az árak. Ezzel kapcsolatosan említésre méltó, hogy a gyógyszer-árak több mint 30 százalékkal megdrágultak. Tudomásunk szerint semmiféle új illetéket nem vezettek be, különleges adókat nem alkalmaztak, egyszerűen semmi olyan körülmény nem adódott, amely indokoltá tenné az árak emelését. Végül a lap erélyes rendszabályokat sürget az árdrágítás megszüntetésére.

— Szombaton kezdődik az új iskolai év. Bucurestiből jelentik: Szeptember 9-én reggel 8 órakor hivatalosan megkezdődik az új iskolai év. Az első napon istentiszteletet tartanak és zászlófelvonási ünnepséget. Az előadások szeptember 11-én, hétfőn kezdődnek.

— GHANDI LEVELE HITLERHEZ. Simla. Most került nyilvánosságra, hogy Mahatma Gandhi még augusztus 23-án levelet intézett Hitler kancellárhoz, amelyben többek között a következőket írta:

— Kétségtelen, hogy ma én az egyetlen személyiség, aki meg tudja akadályozni a háborút, amely azzal fenyeget, hogy a világot a vadság állapotába veti vissza. Ilyen nagy árat kellene fizetni egy cél eléréséért, bármilyen jelentősnek is vélelme az ezt a célt. Hallgassa meg egy ember felhívását, aki szabad akaratából lemondott a háború módszeréről és ezzel jelentős eredményeket ért el.

— Aknára futott és elsüllyedt egy dán gőzös. Kopenhága. Az északi-tengeri angol aknamezőn a Nordstrand nevű dán gőzös aknára futott és elsüllyedt. A belga parti őrség közli, hogy angol uszókna közeledik a belga partok felé. A világító-hajókat visszarendelték, a világító-tornyok működését beszüntették.

— Nyersanyagkivitelünk útja. Bécsből jelentik: A román nyersanyagok az utóbbi napok politikai eseményeinek következtében bizonyos drágulási tendenciát mutattak. A petroleumpiacon nagyjelentőségű kereslet mutatkozik, ami természetesen az áraknál is éreztette hatását. Miután Törökország elzárta a Dardanellákat, a romániai petroleum kivitele a tengeri úton teljesen megszűnt.

— Az Italmérségi engedélyek kicserélése Magyarországon. Budapestről jelentik: A hivatalos közlöny legutóbbi száma a zsidótörvény új rendelkezéseit közli, amelynek értelmében megsemmisítik az 1939. május 5-ike előtti kiadott zsidó kézből levő Italmérségi engedélyeket. Az engedélyek bevonása 5 éven át fokozatosan történik.

A „halál európai önkéntesei“

Párisból jelentik: A „L'Intransigeant“ című lap szenczáclós tudósítást közöl a „halál önkéntesei“ nevű brigád megalakulásáról. Ez az alakulat keresztparancsnokánál egy egész tömeg beteg és sebesült ember jelentkezett, akik életüket ajánlják fel olyan reménytelen cselekedetek elvégzésére, mely biztos halállal jár és kár lenne a pusztulásba küldeni fiatalokat. A különítményt Jacques Pericard, verduini hős alakította, aki most hatvankét éves és hét gyermeke van a fronton.

— Budapest, Bátorok és Munkácson németnyelvű köznevelőiskolákat állítanak fel. Budapestről jelentik: Teleki Pál gróf magyar miniszterelnök kedden délután a gazdasági miniszterekkel tárgyalt. Megelőzően megbeszélést folytatott Csáky gróf magyar külügyminiszterrel. Csáky magyar külügyminiszter szerdán a kora délelőtti órákban újból megjelent Telekinél és hosszabb megbeszélést folytatott vele. Hóman Bálint magyar közoktatásügyi miniszter tárgyalásai és megállapodásai alapján intézkedés történt, hogy Budapest németnyelvű állami tanítóképző intézetet, Bátorok és Munkácson német tanítványi polgári iskolát létesítsenek. Az iskolák még a mostani tanévben megkezdik működésüket.

— UTAZHATNAK A BEHÍVOTTAK A GYORS-ÉS RAPID-VONATOKON IS. Bucurestiből jelentik: A vasútzvezérgazdagság a behívott katonák utazásának megkönnyítésére engedélyezte, hogy a csapattestekhez utazó behívottak a gyors- és rapidvonalokat is igénybevehessék, ha megfizetik a felárat és a hely-jezvet (tikett) is.

— Csobod János hazaérkezett, újból rendel.

— Jegyzői tanfolyam Temesvárott. A temesi helytartóság számára Temesvárott jegyzői tanfolyam nyílik meg, amelyre szeptember 10-ix lehet beiratkozni a temesvári megyeház második emeletén. A jegyzői tanfolyam igazgatója Ciupe Gheorghe dr. királyi helytartósági vezértitkár.

Rejtély az utószezonban

— Azt mondják, hogy ez a strandolai bar-nit. Érthetetlen! Egész szezonban ezt iszom, mégis fehér maradtam...

— Közkegyelmi rendelet Jugoszláviában. Belgrádból jelentik: A jugoszláv kormányzótanács a kormány előterjesztésére közkegyelmi rendeletet bocsátott ki a politikai elítéltekre vonatkozóan. A rendelet, a jelentés szerint, 37 olyan egyént érint, akiket államellenes cselekmények miatt, ötvenkettőt pedig az államvédelmi törvény alapján ítéltek el. A kegyelem vonatkozik a múlt év december 11-én lejárt választások alkalmával elkövetett bűncselekmények miatt elítéltekre is. Nem részesülnek kegyelemben azok az elítéltek, akiket kémkedés büntette miatt ítélték el. Jovanovic Dragovic, a baloldali szerb földművespárt vezére is a kegyelemben részesültek között van, míg Arnautovic képviselő büntetés-leszállításban részesült. A kegyelmi rendelet kihocsátása Horvátországban igen jó benyomást keltett.

— A vasárnapi repülő-meeting részletes programja. A vasárnapi repülőnap iránt városszerte nagy érdeklődés nyilvánul meg. A hatósági vezetőkön és a meghívott előkelőségeken kívül nagyszámú érdeklődőne számítanak. Eppen ezért megtették a kellő intézkedéseket, hogy megfelelő számú társaságkocsik álljon a közönség rendelkezésére. A pilótiskola avatóünnepsége délelőtt 10 órakor kezdődik. Az ünnepséget istentisztelet vezeti be, amelyet Lugoianu Virgil jelkészt végez. A felszólalások után a hatósági vezetőknek és a meghívottaknak megmutatják a vitorlázó és motoros repülőgépeket. Tizenegy órakor kezdődik meg a motor nélküli repülőgépek mutatványsszáma, amelyek alkalmával bravuros akrobatamutatványok és repülőbemutatók következnek. Az ünnepség befejezése után a LARES kényelmes utasszállító gépein sétarepülést végezhet a nagyközönség a város felett. A repülőünnepségre a belépés díjtalan, míg a sétarepülés személyenként 200 leibe kerül. Katonák és gyermekek ötven százalékos kedvezményben részesülnek.

— FELERÉSZBEN NÉMET, FELERÉSZBEN LENGYEL MŰSORT AD A KATTOVITZI RÁDIÓ. Berlin. A német kézre került kattovitz rádióállomás májól kezdve felérészben német, felérészben lengyel műsort közvetít.

— Októberre halasztották a bécsi őszi vásár megnyitását. Bécsből jelentik: A nagy őszi mintavásárt, amelyre szeptember 17—22 között került volna sor, a nemzetközi helyzetre való tekintettel október 15—21-re halasztották el.

— Orvosi hír. Dr. Pirée sebész újból rendel. Str. Mircea Stanescu 2-a és a Terapia szanatóriumában.

— Fialat aradi iparos öngyilkossági kísérlete. Csütörtök délután 5 óra tájban jelentették az aradi rendőrségnek, hogy Oszter József asztalos, a Doamna Balasa-ucca 135. szám alatti lakásán öngyilkossági kísérletet meg. A 28 éves iparos szűzaggal mérgezte meg magát. Tettét szülei fedezték fel, akik a mentőkkel a központi kórházba szállították az életuntat és ott ápolás alá vették.

— TILOS KIVINNI ÉLELMISZERT GIBRALTÁRRÓL. Madridból jelentik: A Havas-ügynekégg jelentése szerint szigorú ellenőrzés alá vették az élelmiszerkivitelét Gibraltárból. Az utasok, akik szárazon vagy vízen hagyják el a várost, vizsgálaton esnek át.

— Ünnepek előtt a Zsidó Nőegylet ifjusági tagozata felkéri a nb. közönséget, hogy a szövények részére szánt felesleges ruhásműt juttassa el hétfő és csütörtök délelőtt 10—12 óra között a Piata Plevnei 5. II. em. alatti irodába.

— Bábaképzős növendék öngyilkossága Aradon. Tegnap este 9 óra tájban az aradi bábaképző intézetből eszméletlen állapotban a központi kórházba szállították Tasca Aurelia 20 esztendő leányt. A bábaképző intézet növendékét, aki megmérgezte magát. Az életunt a feltételek szerint nagyjobbmennviségű szublimátoldatot ivott. Amikor tettét felfedezték, már eszméletlen állapotban volt. Tasca Aurelia a központi kórházban az ügyeletes orvos vette ápolás alá, de a mérge már annyira felszívódott, hogy az orvos minden fáradozása ellenére a 20 éves leány éjszaka két óra tájban anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna, meghalt. Tetteinek oka egyelőre ismeretlen. Az öngyilkosságról értesítették az ügyészséget, ahonnan elrendelték a nyomozást annak megállapítására, hogy Tasca Aurelia miért vált meg az életől.

— Eltűnt aradi flu. Tóth Erzsébet, Radnei-ut 32. szám alatti lakos közölte a rendőrséggel, hogy 15 esztendő János nevű fia két nap óta nem tért haza. Az eltűnt felkutatására bevezették a nyomozást.

— Az aradi római katolikus plébánia közli, hogy már csak korlátozott számban kaphatók jegyek a vasárnapi radnai zárandoklatra. Ezért felhívja az érdeklődők figyelmét, hogy mielőbb jelentkezzenek a plébániahivatalban, ahol megkaphatják a szükséges utazási jegyeket.

— A kath. magyar tanonciskola igazgatósága közli, hogy az iskolai beiratkozások f. hó 9-én lezárulnak, ezért kéri az érdekelteket, hogy legkésőbb a szombati nap folyamán feltétlenül jelentkezzenek a kath. gimnáziumban. Str. I. Calvin 22.

— A Köz- és Magánalkalmazottak Nyugdíjgyesületé értesíti tagjait, hogy szombaton, f. hó 9-én délután 4 órakor választmányi ülést tart, amelyre annak rendes és póttagjait ezennel meghívja és pontos megjelenésüket kéri az elnökség.

— Besurranó tolvajlás. Fuchs Ferdinánd aradi lakos bejelentette a rendőrségen, hogy meglopták. Valaki távolléte alatt behatolt az Eminescu-ucca 15. szám alatti lakásába és onnan mintegy 10 ezer lei értékű készpénzt lopott el. A tettes kézrekerítésére megindult a rendőri nyomozás.

Franasovici Richard párisi nagykövet ünnepélyes tisztelgése Lebrun francia köztársasági elnöknel

A hagyományos baráti szellemben folyt le a nagykövet bemutatkozó látogatása a francia államfőnél

Páris. (Rador). Lebrun, a francia köztársaság elnöke csütörtökön délelőtt 11 órakor hivatalos kihallgatáson fogadta Franasovici Richard párisi román nagykövetet, aki bemutatta megbízólevelét. A román követ kihallgatása alkalmával jelen volt Bonnet francia külügyminiszter is. Franasovici nagykövet kihallgatása alkalmával beszédet mondott, amelynek során kifejezte Öfelsége II. Carol király magas tisztelét és baráti érzéseit a francia nép iránt. Hangsúlyozta a két nép közös történelmét és kifejezésre juttatta, hogy a román nép lelkébe mélyen belevésődött az az emlék, amely a francia néphez fűződik. A román nép elismeréssel adózik Franciaországnak, amiért a történelem folyamán a román nép szabad és boldog fejlődése érdekében fáradozott. Franasovici ezután hangsúlyozta a két nemzet közötti meleg baráti kapcsolatokat, majd hangsúlyozta, reméli, hogy a mostani tragikus órákat boldogabb korszak váltja fel. A párisi román nagykövet ezután kifejezésre juttatta, hogy bizik abban, hogy a jelenlegi időkben is a legteljesebb mértékben be tudja tölteni hivatását, s beszédét Franciaország életével fejezte be.

Lebrun francia köztársasági elnök válaszában

kijelentette, hogy mély elismeréssel van azért a megleghangu beszédért, amelyet Franasovici Richard hozza intézett. Kérte, hogy fejezze ki Öfelsége II. Carol királynak legmelegebb jókívánságait és hozza tudomására, hogy a legőszintebben kívánja a román nemzet további boldogulását. Rávilágított Lebrun köztársasági elnök ezután arra a szoros baráti együttműködésre, amely Franciaország és Románia között létezik. A francia nép épp úgy érzi azt a szellemi és baráti kapcsolatot, amely a román nemzettel összeköti, mint a román nép, — folytatta a francia köztársaság elnöke, — s meleg rokonszenvvel van a hagyományos barátság iránt. Lebrun elnök ezután arról biztosította az új párisi román nagykövetet, hogy úgy ő, mint kormánya a legteljesebb támogatásban részesíti, hogy küldetését teljes mértékben teljesíthesse.

A beszédek elhangzása után Lebrun elnök még hosszasan elbeszélgetett Franasovici román nagykövettel, akit a köztársasági elnöknel tett látogatása előtt és után is a kivonult katonai díszszázad tisztelgésével fogadott.

A nagykövet csütörtökön reggel egyébként megkoszorúzta az Ismeretlen Katona sírját.

Reuter jelenti... Havas jelenti... Stefani jelenti...

Hogyan dolgoznak a távirati irodák? Amíg egy világhír az olvasó elé kerül

Hányszor olvassuk az újsághoz: Páris, a Havas távirati iroda jelenti... Vagy: Róma, a Stefani jelentése szerint... Esetleg ezt: Newyork, az Associated Presse Büro értesülése szerint... és következik a hír, amelynek napiainkban legtöbbször sorsdöntő jelentősége van. Az olvasó többnyire meg sem látja az illető sajtóirodák nevét, az újságíró pedig a gyakorlatlaltal járó közömbösséggel illeszti a hír elé a Reuter, a Havas, a Stefani, a D. N. B., az Avala, vagy a M. T. I. jelzését. De írás közben még az újságíró sem gondol arra a hatalmas munkára, amit egy-egy világhírű távirati iroda végez, — erre gondolnia nem is lenne ideje.

Pedig nagyon érdekes betekinteni az ilyen nagy távirati irodák „kulisszái” mögé. Valamikor régen, a világháború előtti időkben a magyar lakosok csak ritkán lehetett olvasni a német Wolf-ügynökség, vagy a Stefani-iroda jelentéseit. Nem igen történtek olyan események a világhoz, hogy a magyar olvasóközönséget a távirati irodák híreivel kellett volna szórakoztatni. A legtöbb nagy magyar lapnak saját tudósítói is voltak a világ minden városában s ők ellátták hőven párisi, londoni, vagy berlini „szenzációkkal” lapjaikat. Ma azonban az egyes távirati irodák olyan

hatalmas kiépítettséggel dolgoznak, hogy a legtöbbször megbízható, pontos és gyors információ nélkül a lapok „lemaradnának” a legnagyobb eseményekkel. Emellett ma sok olyan politikai esemény is történik, amelynek hírforrásához el sem juthatnak a „saját tudósító” néven jelzett újságírók, akik lapjaik kénviselésében igyekeznek egymást, sőt a távirati irodákat is lemarasztalni „szenzációs” értesüléseikkel.

A távirati irodák műhelyvitkai tehát ma minden olyan érdekesek, mint a diplomácia ugynevezett boszorkánykonyhája.

„A világ „fülei”

A földkeresség legnagyobb sajtóirodái: az amerikai „Associated Presse Buro”, az angol Reuter, a francia Havas, az olasz Stefani, a román Rador, a magyar Magyar Távirati Iroda, az orosz Tass, a német D.N.B. (Deutsches Nachrichten Büro), a lengyel Pat és a jugoszláv Avala.

Ezek a távirati ügynökségek többszáz munkatárssal dolgoznak. Van olyan ügynökség, amelynek csak a fővárosokban vannak megbízottai, de a világhírű távirati irodák külön tudósítói mindenütt ott vannak, ahol esemény történik. főképp napilapokban. A közönség észre sem veszi talán Berlinben, Münchenben, Londonban, Párisban, vagy Bucarestben az a polgári megjelenésű urat, aki gépkocsin siet a posta felé, vagy közömbös arccal megy a miniszterelnökségre. Ma mindenki siet. De ki tudná, hogy egy óra múlva ez a közömbös külsejű uriember világszenzációt jelent Londonba, vagy Párisba, aszerint, hogy melyik tudósítóiroda kénviselője, s egy negyedóra múlva már a távirati iroda írógépein dolgozzák föl a jelentést Tokió, Sydney, vagy San Francisco számára.

A távirat tehát elindult s a jelen pillanatban a párisi Havas-irodában kopogják írógépen, amit Berlin, vagy Moszkva jelentett.

Egy világhírű távirati iroda közelről nézve

Helvben vagyunk. A Havas távirati iroda az egyik legrégebbi sajtóiroda Európában. 1825-ben alapította Havas, francia újságíró. Ma ennek az ügynökségnek a párisi Börze-tér 6. számú ház második emeletén van a központi irodája s a legmodernebb technikai felszerelések teszik lehetővé, hogy a hírek percek alatt fussanak szét a világ minden tájára.

Egyik nagy, kénes francia lapban most jelent meg érdekes riport a Havas-irodáról. Ebből idézzük az alábbiakat:

Lépjen be éjfélkor a párisi Börze-tér második emeletén abba a hatalmas terembe, ahol az írógépek lármája között egy csomó fiatalember dolgozik s körülöttük egy köteg pneumatikus cső valami orgonafélt formát. Senki se fogja felmérni a felett munkálkából és a pipázást sem hagyja abba. A pneumatikus csövek: a csőposta alkatrészei nyugodtan működnek tovább. A Havas irodában a munka egy percre sem áll meg. Főzik aszfalon épp egy táviratot szerkesztenek a Távolság Kelet számára. Az újdonság 10 perccel előttr érkezett és negyedóra múlva rádióval már el is indul Tokióba.

Komplikált rendszerű folyosókon feljutunk a felső emeletre s régi párisi butorok között — a legmodernebb írógépek fogadnak, de itt már transzmissziós szerkezeteket mozdítanak s a leggyorsabb módon kötik össze a föld minden pontját.

Körülbelül így: Hitler kancellár fogadta Hendersont este fél 11 órakor. Egy óra múlva már a Havas távirati irodában kigyul egy lámpa s az inspekciós munkatárs belép a telefonfülkébe, hogy felvegye a berlini jelentést. Ezután lázas gyorsasággal íróépcelteti, táviratozza és továbbítja rádióval a föld minden tája felé, amerre összeköttetései vannak. A Havas pedig nem kevesebb, mint kétezer lapot tudósít.

A távirati iroda szerkesztőségi termének nagy asztalán futnak össze a hírek a világ minden részéből. Ezeket a híreket azután szétosztják, aszerint, amint kinék-kinék a világ melyik szellete van kiosztva, hogy az ottani lapokat újdonságokkal táplálja. Ez a munka szüntelen. Reggel 3 órakor, amikor a párisi polgár még álmosan horkol, dél van Tokióban és este 10 óra Newyorkban. Igazodni kell tehát az egyes világtájak és az ottani lapok ugynevezett „lapzártárához”, ami azt jelenti, hogy azon az időn túl már lekérik a hír. És Indokínában éppúgy lekérik egy esemény híre, mint Délamerikában. Ez pedig egy hírszolálati ügynökségre nagy szegény volna!

Ezután részletesen ismerteti a párisi kénes iroda a távirati iroda technikai felszereléseit, az írógéphez szerelt ugynevezett „Hughes” távirati gépet, amelyik egy perc alatt 300 szót ír le bármely távolságra, a Morse-gépeket s a rádiófeljelést. Ezek általában minden nagy távirati irodában feltalálható modern kellékek, amelyek szüntelenül üzemben vannak, dolgoznak s ha a Távolság Keleten eldördül egy puska — a távirati iroda egy óra múlva már a részleteket is továbbítja s az újságíró lázas gyorsasággal írja, hogy: „a Reuter jelentése szerint...”

Járművek felülvizsgálása, autóvezetők jelentkezése

A hadtestparancsnokság rendelete értelmében mind azokat a személyautókat, teherautókat, autobuszokat, autociszternákat, motorbicikliket, stb., amelyek az aradi rendőrkezeszturától kapott rendszámot viselnek, ez év szeptember 10-ikén 8 órai kezdettel vizsgálják felül a régi arad-gáji repülőtéren. Így tehát mindazon aradi és aradmegyei gépjárművek tulajdonosai, amelyek rendszámukat az aradi rendőrkezeszturától kapták, kötelesek járműveikkel az arad-gáji repülőtéren szeptember 10-ikén reggel 8 órakor megjelenni a vegyes bizottság előtt. A gépekkel együtt be kell mutatni a forgalmi igazolványt, a mozgósítás esetére szóló beosztást tanúsító igazolványt a rekvirálási parancsot stb. Azon gépek esetében, amelyek jelenleg rekvirálva vannak, be kell mutatni a vonatkozó bont. jegyzőkönyvet, míg a külföldön levő gépek esetében be kell mutatni azokat az okmányokat, amelyek igazolják, hogy a gép külföldön van. Jelentkezniök kell azon gépek tulajdonosainak is, akik más okból nem tudják gépüket bemutatni és ezeknek megfelelő igazoló írást kell magukkal vinniök a városházáról, község-házáról, csendőrségről, stb.

Egyben az érdekelt tudomására hozzák, hogy az autóvezetők haitási igazolványainak láttatkozása a hadkiegészítő parancsnokságon (Cerc de Recrutare) szeptember 15-ig történik, így tehát a határidőt meghosszabbították. Eddig az időpontig azonban minden autóvezetőnek jelentkeznie kell mert ellenkező esetben haitási engedélyüket megsemmisítik.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTARAK:

PÉNTEK:

VOJTEK gyógyszerár, Bulev. Regina Maria
DANCIU gyógyszerár, Piata Mihai Viteazul
BERNATH gyógyszerár, állomással szemben
BERGER gyógyszerár, Saguna-ut.

SZOMBAT:

ANGEL gyógyszerész, Piata Catedralei 16
OMESCU gyógyszerár, Bulev. Reg. Maria 16
KESZTENBAUM gyógyszerár, Strada Mărăsești 68.

Felgyújtotta szobája berendezését, azután leveletette magát a negyedik emeletről egy brassói fiatal leány

Brassóból jelentik: Szerdára virradó éjszaka a Mária királynő uccában tragikus öngyilkosság történt. Molnár Róza husz éves leány, aki egy bérház negyedik emeletén lakott, az éjszaka folyamán szobájának berendezését a szoba közepére hordta össze, leöntötte benzinnel és felgyújtotta. Az összegyújtott ingóságok természetesen azonnal tüzet fogtak s óriási lánggal kezdtek égni. Molnár Róza szomszédai arra lettek figyelmesek, hogy a leány szobájának ajtaja körül vastag fekete füst áramlik ki. Azonnal értesítették a tűzoltóságot és egyben megkísérelték kinyitni a bezárt ajtót. A dörömbölések hallatára Molnár Róza feltépte az ablakot és azon át a mélységbe vetette magát. A zuhanás következtében Molnár Róza azonnal meghalt. A rendőrség vizsgálatot indított az öngyilkosság okának tisztázására.

Teljesen megváltoztak a háboru technikai feltételei!

A Maginot- és a Siegfried-erődítmények jelentősége

Anglia és Franciaország háboruba lépett Németországgal és ezáltal a Nyugaton olyan harcra keletkezett, amely a belga határtól a svájci határig mintegy háromszáz kilométernyire terjed.

Mint hogy a hadviselő nagyhatalmak garantálják Belgium és Hollandia függetlenségét, ennél fogva ez a nyugati front olyan különleges képet mutat, amely páratlan eddig a háboru történetében.

A francia határzónában Németországgal szemben áll az ugynevezett Maginot-erődítmény, vele párhuzamosan a német határzónában, a Rajna tulsó partján van a Siegfried-erődítmény vonal. Mind a két vonal védekező, defenzív rendszerű hatalmas erődítmény, azonban nem a multakból ismert erődítmények példája alapján épült, hanem a háboru modern követelményei szerint és ezek a követelmé-

nyek nagyon sokoldalúak, tekintetbevé a várható támadások különféleségét, a nehéz ágyuk romboló erejét és tüzeit, valamint a tankok, a légibombák, a mérgezőgázok és aknák hatásait.

A francia erődített vonal megteremtője Maginot volt, aki mint hadügyminiszter különösképpen foglalkozott azzal, hogy Franciaország keleti határát védelmi állapotba helyezze, mégpedig egy földalatti betonrendszerű építménnyel, amely a lehető legnagyobb biztonságot nyújtja a védekezésre. Az igazi cél tulajdonképpen az, hogy lehetlenné tegyen egy gyors franciaellenes támadást, a germán hadosztályok beözönlését, vagyis egy ugynevezett villám lerohanást megghusítson. Maginot meg is valósította tervzetét és hálás elismerésül ezt a vonalat az ő nevével nevezték el.

A franciák hatalmas acél- és beton-övezete

Miben áll a Maginot-vonal defenzív rendszere? Senki se higgye, hogy ez lövészárkokból állna. Mintegy tíz kilométer szélességben és körülbelül háromszáz kilométer hosszúságban Belgium és Svájc között betontetőzet alatt hatalmas karzat-labirintust szerkesztettek, amely számos emeletre oszlik, amelyek egymás között alagutakon és lifteken közlekednek. Ezekben a betonozott földalatti építményekben nehéz ágyuk, gépfegyverek, löszertárák, szállító elevátorok vannak, továbbá hatalmas méretű és kívülről jól elrejtett periszkópok, amelyek segítségével a külső területet igen nagy sugárkörben szemmel tarthatják, villamos, telefon és távíró központok, hatalmas szellőztető készülékek, nagyszabású kompresszorok abból a célból, hogy a légköri nyomást emelhesék és ezáltal kiküldhessék az egyes termekben és karzatokban a mérgezőgázok kirobbanását, víz-rezervoárok, párancsnoki és gázdászai helyiségek, kórházak, kazamaták, stb. stb. A földalatti erődítményben tartózkodó csapatokat gyorsan lehet szállítani egyik övezetből a másikba vagonokban, veszély esetén pedig az egyes övezetekben a karzatokat szükség esetén gyorsan ki lehet üríteni és robbantással megsemmisíteni.

A külső talajon végig az egész védelmi övezeten, előreolt megfigyelő posztok a tankelhárító ágyuk számára számára szükséges blokkházak, menedékhelyek, mozgatható szállító eszközök vannak, mindegyik igen leleményesen elrejtve és maszkirozva, a tankok támadásával szemben pedig acél betonba épített sűrű vágányhálózat és elrejtett beton-verem sorozat húzódik el.

A német határvédelem eszközei

Amint említettük a németek is építettek nyugati határvonalukon egy hasonló erődítményt, amelyet Siegfried-vonalnak neveztek el, amely Hitler kijelentése szerint tizenhét ezer megerősített nyílásból áll és mindegyik aként van építve, hogy a legerőteljesebb védelmi lehetőséget biztosítsa.

Soha nem történt még meg, hogy két szomszédos nép ilyen rendkívüli intézkedéseket tett volna határai mentén az ellenség invázió megállítására többszáz kilométer hosszúságon át. A régi rómaiak híres határerődítései és árcai, valamint a középkor és világháboru erődítményei a Maginot- és Siegfried-vonalak mellett csaknem gyerekjátékoknak tűnnek fel.

Az a kérdés most már, hogy ily feltételek mellett miként alakulhatnak ki a hadműveletek ezen a nyugati fronton? Hogyan lehet egy nagystílű támadó akciót megszervezni akár egyik, akár a másik részen, amidőn a front egész vonalán ilyen retentív eserejű erődítmény rendszer emelkedik. Hogy lehet ezt a defenzív vonalat áttörni. Milyen eszközökkel és milyen emberi áldozatokkal? Milyen hatású romboló anyagok szükségesek, hogy az erődítmény-vonalban szakadást idézzenek elő.

E tekintetben különösen érdekesek azok a fejtegetések, amiket a Revue des Deux Mondes című folyóiratban legutóbb egy kiváló katonai szakértő tollából megjelentek és amelyek a jelenlegi háboru feltételeit tárgyalják.

A háboru feltételei megváltoztak. A katonai technika mai állapotában valóban száz tank és száz tonnánál több lövedék kell ahhoz, hogy biztos módon megtörje egy kilométeren azt az ellenállást, amit egy jól megerősített és acélhálózattal megvédett zászlóalj tanusít. Egy nagyobbarányú offenzívához legalább ezer tank és ezer tonna lövedék szükséges, vagyis az offenzív eszközök teljesége, amellyel egy nagy modern hadsereg ren-

delkezik, hogy legyőzzön husz-harminc zászlóaljat, vagyis az ellenség védő eszközeinek egy kis jelentőségű töredékét. A mai európai korlátozott frontokon, amelyek nagyon szűkek a nagyarányú csapat elhelyezkedésekhez, amelyek a védelemre alkalandó erődítményekkel vannak ellátva, csak igen kis remény van arra, hogy a szembenálló állásokba be lehessen hatolni. Minden valószínűség szerint ugynevezett frontális harcra kell szorítkozni annak dacára, hogy ez a védekező félnek nagy előnyöket biztosít. Ilyen feltételek mellett elgondolhatjuk, hogy döntést csak számos támadó akció útján lehet kicsikarni, tehát szinte gigantikus erőfeszítés útján, amely számbeli és hadi-iparbeli fölényt követel meg. A hadviselő feleknek a legnagyobb anyagi és erkölcsi erőfeszítést kell produkálniuk. Élet-halál harc szükséges, amely oly rengeteg veszteséget és rombolást hoz magával, amellyel szemben a legelőnyösebb békekötés sem nyújthat kárpótlást. Az ugynevezett Ludendorff-féle totális háboru alakul ki, amelyben a győzelem sem fizetődik ki.

Ezek a fejtegetések mutatják a modern háboru súlyosságát. A most megindult háboru azonban ugy politikai stratégia, mint hadistratégia tekintetében még igen sok meglepetéssel fog szolgálni.

Egyelőre a német-lengyel fronton a hagyományos mozgóháboru fejlődik ki előttünk, míg a nyugati fronton egyelőre védekező taktika háborújával állunk szemben.

Katonailag behívottak figyelmébe!

Az aradi rendőrség katonaugyosztályának közleménye

Az aradi központi rendőrség katonaugyi osztálya közli az alant felsoroltakkal, hogy katonai behívójuk átvétele végett haladéktalanul jelentkezzenek a rendőrkvesztura 53. számú szobájában levő első kerületi rendőrségen:

Podrumaru Stefan 1936 korosztály, Faúr Gherasim 1923, Kaniak I. Mihály 1925, Demetriu V. Ioan 1926, Csiki László 1934, Klein Zoltán 1933, Duma Petru 1927, Grosz József 1933, Verkmann János 1934, Steiner Miklós 1924, Zöldi Sándor 1931, Bernstein Ernő 1932, Rácz Károly 1923, Halas István 1936, Koloman Francisc 1935, Lendák Imre 1937, Hoffmann Miklós 1930, Halasi Sándor 1936, Kiss György 1934, Diószeghi Béla 1936, Kopányi Sándor 1935, Gutmann József 1937, Boros Béla 1930, Nagy Lajos 1931, Csillag Sándor 1911, Fisker Szever 1911, Butău Arcadie 1918, Adelman András 1918, Gubinschi István 1918, Schoffer Sándor 1918, Szilvási Jenő 1918, Christian Gheorghe 1935, Olar Gheorghe 1925, Kardos Zoltán 1926, Hedinger Filip 1921, Ripel József 1920, Brezan Mihai 1926, Kuzman György 1919, Schwarz András 1934, Bcangă Roman 1929, Marcu Stefan 1912, Sranka József 1934, Karinta János 1924, Gastos Pál 1934, Polonyi Géza 1932, Crania Adam 1927, Pintér László 1933, Szalai György 1936, Pohaker Viktor 1934, Radó Ferenc 1918, Vaskovics Péter 1913, Tóth Gyula 1913, Kiss Sándor 1913, Ivan Dumitru 1924, Relkaski János 1925, Bibi F. Alexandru 1920, Bali Carol 1927, Sfát Francisc 1919, Moldovan Vasile 1921, Stefanescu Aurel 1912, Sárba Grigorie 1919, László János 1931, Baicov Adalbert 1914, Horváth János 1916, Vancsó István 1914, Diószeghi János 1929, Ternovan Jiva 1918, Bácskai László 1918, Budas Petru 1914, Ardelean Ioan 1914, Markstein János 1915, Léb Jenő 1929, Balogh Árpád 1911, Cerghes Vasile 1911, Matentiu Mihai 1927, Bani I. Adam 1931, Ardelean Ioan 1925, Julan Iosif 1936, Sándor Rudolf 1928, Tóth Mátyás 1925, Nagy Orosz István 1936, Gonda Ernő Rátz Lajos 1918, Fekete Gábor 1918, Gregus Gyula 1934, Keli Lajos István 1935, Sármezei János 1935, Lucz Gyula 1927, Baer Béla 1930, Zilahy L. László 1925, Lenarth Ferenc 1928, Heisler Mihály 1927, Stănilă Ioan 1927, Barabás József 1921, Krausz István 1931, Bacsa Tibor 1931, Darvas László, Reismann Arthur, Neumann Mór, Steiner Ferenc, Kardos Géza, Veres Gyula, Ehrenwald László, Alberszki Béla 1933, Bisák Mihály 1914, Tóth István 1930, Pausnik A. János 1934, Berenzi C. Károly 1934, Oravetz János 1932, Janc Ioan 1939, Keresztesi Sándor Pál 1930, Kasman János 1914, Striffler Richárd 1934, Kirschmann Ferenc 1911, Draganicea Traian 1911, Molnár István 1925, Klail József 1926, Bernát Ignác 1924, Brezan P. Stefan 1926, Bor P. Ferenc 1935, Lévai András 1935, Fica Dumitru 1924, Ivan Ioan 1935, Lengyel Demeter 1934, Höffer Ferenc 1921, Regler Edmund 1935, Naftali Jakab 1926, Kállaj József 1913, Baumann Vilám 1936, Kristinkovics Iosif 1926, Bauer Gábor György 1929, Szabó Imre 1913, Cristea Stefan 1926, András Pál 1918, Kovács Imre 1932, Willem Alexandru 1930, Lovaski Sándor 1931, Tudor Maier 1934, Firneis György 1931, Ardelean Silvestru 1933.

Német légitámadás érte a bucurești-i—varsói repülőjárat utolsó gépét!

A személyszállító Lares-gép azonban érintetlenül került haza

Bucureștiből jelentik: A București és Varsó közötti repülőjáratot az események következtében már háboru első napján be kellett szüntetni. Az utolsó román gép — amelyet nem értesítettek idejében — csak csodával határos módon menekült meg.

A LARES román repülőársaság București—Varsó járatának gépe csütörtökön reggel a rendes időben indult el Varsó felé. Pavlovsky repülőkapitány által vezetett gép megerősített a csernovici repülőterre, de miután ott semmiféle utasítás nem várta, tervszerűen tovább folytatta útját Lemberg

—Varsó felé. Alighogy elindult Lembergből, rádió-üzenetet kapott, hogy térjen vissza, mert a lengyel fővárosban német repülő-támadást várnak.

Alig szállt le a gép a lembergi repülőtéren, amikor a város riadószirénái a német repülők támadását jelezték. Német repülőgépkülönítmény tűnt fel, amely teljes sebességgel tartott a repülőter felé. A légitámadás során a német repülők több kiskaliberű bombát dobtak le, amelyek nagy károkat okoztak. A román gépnek azonban sikerült sérülés nélkül menekülnie és este 7 órakor épségben érkezett vissza Bucureștibe.

Hitler béke-ajánlatáról jósol egyöntetűen az angol és a francia sajtó

— A demokrata-hatalmak már eleve elutasítják ezt a lehetőséget —

Londoni jelentések szerint az angol és a francia sajtó részletesen foglalkozik a helyzettel és általában megállapítják a lapok, hogy Nagybritannia, valamint szövetségesei elhatározottak a németországi háborunak a végső győzelemig való folytatására. Elismeréssel irnak az angol lapok a lengyel hadsereg hősiességéről, általában pedig azt a véleményt hangoztatják, hogy Hitler a keleti hadszíntéren elhatározó győzelmet akar aratni és pillanatnyilag nyugaton csak védekezésre szorítkozik. Lapvélemények szerint nem lehetetlen, miszerint Hitler utólag Nagy-

britanniának és Franciaországnak „béke-ajánlatot” tesz, de a lapok egyöntetű megállapítása szerint ez a javaslat nem járhat sikerrel, mert a szövetségesek nem elégedhetnek meg a Németország feletti teljes győzelemmel.

A Times leszögezi, hogy amíg Németországban a jelenlegi kormányzat uralkodik és élén a jelenlegi miniszterelnök áll, állandóan újabb válságok kirobbanásától kellene tartani. Eppen ezért — írja a Times — egyszer és mindenkorra le kell számolnunk ezzel a kormányzati rendszerrel.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Módosították a szállóadó kivetési rendszerét

Nagyfontosságú rendeletet adott ki a pénzügyminiszter

Bucurestiből jelentik: A szállóadó kivetése terén tudvalevőleg új rendszert vezettek be. Mint ismeretes — a régi törvény szerint 0.90 banis szőlővédelmi adó volt érvényben, amelyet minden eladott liter bor után meg kellett fizetni. Ezt az intézkedést az új törvény megváltoztatta, úgy hogy háromezer lej adót kell fizetni minden hektár szőlő után.

Amikor az új törvényt alkalmazni kezdték, a szőlőtulajdonosok panaszt emeltek a pénzügyi hatóságokhoz, hogy a közegek az adóhivatalok könyvei alapján vetették ki ezt az adót, sokszor olyan földek után is, amelyek már nincsenek szőlővel bevetve.

A Kisenev környéki szőlőtulajdonosok panaszt emeltek Cazacliu királyi helytartónál, aki vizsgálatot tartott és megállapította, hogy

olyan területek után is kivetették ezt az adót, amelyekben már nem szőlő, hanem buza vagy kukorica van vetve, vagy pedig kaszáló. A királyi helytartó a tapasztalatok alapján interveniált a pénzügyminiszteriumban és kérte, hogy a jövőben ezt a 3 ezer leies adót csak a bevetett szőlők után, vagyis a valóságnak megfelelő tények alapján hajtsák be. A pénzügyminiszterium elfogadta a királyi helytartó érvelését és elrendelte, hogy az ország összes pénzügyigazgatóságai a jövőben a való helyzetnek megfelelően csak a szőlővel bevetett területek után hajtsa be a háromezer leies adót. Ahol már eddig megtörtént a kivetés nem a való tényállásnak megfelelően, ott a pénzügyigazgatóságok az új miniszteri rendelet értelmében kötelesek a kivetést helyesbiteni.

Jinga szövetségi miniszter Szatmáron és Nagykárolyban

Victor Jinga szövetségi miniszter hétfőn délután Nagykárolyból jött Szatmárra érkezett. A minisztert szűkebbkörű társaságán kívül Tătaru kabinetfőnök is elkísérte utjára.

Jinga miniszter megérkezése után látogatást tett a buzaértékesítési hivatal raktárában, majd a helybeli szövetkezeteket kereste fel. Később a miniszter Coman Simion ezredes-prefektus társaságában kiutazott a megyébe és vizsgálatot tartott a falusi szövetkezeteknél.

Román-angol egyezmény egymillió kiló gyapotfonal szállítására

A Manchester Guardian című angol lap cikket közöl, amely szerint angol-román megállapodás jött létre Románia gyapotfonal ellátásának fedezéséről. A megállapodást állítólag angol részről a Lancashire Cotton Corporation Ltd. írta alá és tartalma egymillió kiló angol gyapotfonal behozataláról intézkedik, száz-ezer angol font értékben.

A gabonaértékesítési törvény végrehajtása

A pénzügyminiszterium körrendeletet intézett a pénzügyigazgatóságokhoz a gabonaértékesítési törvény végrehajtásával kapcsolatosan és felhívja figyelmüket a következőkre: A pénzügyminiszterium szervei kötelesek, ha megállapítják, hogy a gabonaértékesítő szervek nem járnak el a törvény szerint, erről azonnal jelentést tenni a megyei értékesítő hivatalnak, amely felelős megbízottainak eljárásáért.

Olyan saját termésű buza, amely vagy a pékek, vagy a molnárok tulajdona és amelynél ilyen módon nem mutatható fel a vásárlási bizonyíték, olyan módon örölhető kereskedelmi malomokban, hogy az értékesítési illeték, az illetékes megyei értékesítési hivatal igazolványa alapján egyenlítendő ki. Ez az igazolvány azt bizonyítja, hogy valóban saját termésű búzáról van szó. Minden más esetben, ha búzát visznek valamely malomba, kötelező az igazoló okmány felmutatása, tekintet nélkül arra, hogy a buza kinek a tulajdonát képezi.

= BELFÖLDI TŐZSDE. A romániai piac kezd elcsendesedni a nagy nemzetközi események keltette izgalom után. Kissé megeléjült az üzletmenet és már jelentkezik deviza- és kompenzációs-ügyletek iránt érdeklődő vásárlók is. Természetes, hogy a kereskedők és importőrök még tartózkodóak, mégis történtek már kötések. Bármely országra szóló kompenzációs tételnél az angol font 1305 leies árfolyammal cserélt gazdát. Angol kompenzációs tételek 1210 leies árfolyamot értek el. A többi árfolyamok csak névteréket képviselnek. Belgium, B. lista 55 le egy belgas, Németalföld 142 le egy holland forint. Szabadforgalmu devizáknál 20 százalékos angol tételeknél 1445 le volt egy angol font, 40 százalékosnál 1145 le. Mindezek az árfolyamok 30-40 leiel alacsonyabbak mint néhány nap előtt. Az értéktőzsdén csökkenő irányzat érvényesül, a kőolajipari részvények gyengék és nem mutatnak iránymegfordulást.

— Hétmillió új egypengőst vernek Magyarországon. Budapest. A pénzügyminiszter 7 millió darab 1 pengős ezüstérme veretését rendelte el. Ugy a 24 filléresekből, mint az 1 filléresekből 1-1 millióért újabb váltópénzeket vernek.

= A múlt évi CFR, biztosítási bélyegek nélkül is lehet utazni a vasúti arcképes igazolványokkal. Bucuresti. A CFR, vezérigazgatóságának legújabb rendelete szerint mindazok, akiknek kedvezményes vasúti arcképes igazolványaik vannak és azok a folyó évre érvényesítve vannak, azokkal az esetben is utazhatnak, ha az 1938-ik évi CFR, biztosítási bélyegeket nem vásárolták meg és nem ragasztották be igazolványaikba. Természetesen a folyó évi bélyegeket be kell ragasztani az igazolványokba. A vezérigazgatóság felhívta a kerületi igazgatóságokat, hogy az 1938-ik évi biztosítási bélyegek hiánya miatt felvett büntető-ígyézőkönyveket küldjék be a vezérigazgatóságnak megsemmisítés végett.

= Elhalasztották a belgrádi kiállítást. A jugoszláv hatóságok rendelkezésére újabb intézkedésig elhalasztották a belgrádi nemzetközi vásárt. A megnyitás időpontját később közlik.

= Jó hozamot eredményezett a szilvatermes. A földművelésügyi miniszteriumhoz érkezett jelentések szerint Hunyad-, Beszterce-, Naszód- és Máramaros-megyékben, valamint Krasszószerény hegyes vidékén rendkívül bőséges volt a szilvatermes. A szilvát 50 banis árnál drágábban nem tudják forgalombahozni. A földművelésügyi miniszterium félmillió leies hitelt folyósított a szilvafeldolgozás elősegítésére.

Helyzetjelentés a nemzetközi tőzsdékről és a világpiacon

Newyorkból jelentik: Kétnapos szünet után a Wall Streeten ismét emelkedő árirányzat érvényesül. Különösen hangsúlyozott ez az irányzat az ipari, elsősorban pedig a hadiipari címleteknél.

Berlinből jelentik: A német részvény piac nyugodt. A piacot a nemzetközi piacok helyzetének teljes ismeretlen volta jellemzi.

Londonból jelentik: Az államkincstár új intézkedett, hogy azok az idegenek akik elhagyják Angliát, nem vihetnek magukkal 25 angol fontnál nagyobb összeget. Ugyanekkor a kereskedelmi miniszterium új intézkedett, hogy az összes hajóépítő gyárak és műhelyek állami ellenőrzés alá kerültek. Különleges hatósági engedély nélkül egyetlen hajó sem építhető.

Londonból jelentik: Többnapos szünet után az angol hatóságok intézkedésére csütörtökön ismét megnyílt a londoni értéktőzsde.

Rigából jelentik: A kormány elrendelte, hogy a Lettország területén található folyékony fűtőanyag-készleteket, a fém- és gyapjúkészleteket be kell jelenteni a hatóságoknak.

Oslóból jelentik: A német kormány oslói külképviselete a norvég kormányhoz ugyanolyan jegyzéket juttatott el, mint a dán, illetve svéd kormányokhoz. A német kormány azon reményének adott kifejezést, hogy változatlanul fenntartják a két ország közötti gazdasági kapcsolatokat. A norvég külügyminiszter a maga részéről is kijelentette, hogy reméli, a gazdasági kapcsolatok a semlegesség keretén belül zavartalanul bonyolódhatnak a jövőben.

Bucurestiből jelentik: A német márkát sem Londonban, sem Zürichben, sem pedig Párisban nem jegyezték.

Az új üzleti záróra-rendelkezések Aradon

A munkügyi miniszterium 1939. július 10-én hozott 25225 számú határozata a 163—1939. számú hivatalos közlönyben jelent meg a zárórákra vonatkozóan és ez az alábbiakat tartalmazza:

Határozat:

Az üzletek nyitására és zárására vonatkozóan Arad- és Hunyadmegyékben a következőket határozzuk:

Arad városában az összes üzletek reggel 8 órakor nyithatók és este 7 órakor zárhatók, szombat és törvényes ünnepnapok előestéje kivételével, amikor is 8 órakor zárhatók. Délben 2 óra munkaszünetet tartanak 1 és 3 óra között, amely időben az üzletek teljesen zárva tartanak.

Kivételt képeznek ezen órabeosztás alól az élelmiszerkereskedések, fűszerüzletek, könyv- és papirkereskedések, amelyek reggel fél 8 órakor nyitnak, délben 1—3 között zárva tartanak és este 7 órakor zárnak, kivéve a fűszerüzletek, amelyek este 8 órakor zárnak.

A külvárosban, tehát a Calea Sagunán, Calea Victoriein túl, valamint a Mosóczy-telepen és Mikelakán levő fűszerüzletek reggel fél 7 órakor nyithatók, de a személyzet csak fél 8 órakor dolgozhat. Egyébként a záróra azonos a többi fűszerüzletével, vagyis délben 1—3 között zárva tartandó, este pedig 8 órakor zárnak kötelesek.

Az aradi pénzügyintézetek szeptember 15-től május 1-ig munkanapokon reggel fél 9 órától 2 óráig tartanak hivatalos órát, hétfőn, szerdán és pénteken pedig délután fél 5 órától 7 óráig. A pénztárak 9 órától 1 óráig tarthatók nyitva. A többi napokon délután a tisztviselők nem dolgoznak, de nem dolgoznak hivatalos ünnepeket megelőző délután sem. Ez alól kivételt képeznek:

- Bankigazgatók és cégvezetők.
- Kizárólag az expedicióján alkalmazott tisztviselők.
- Szolgaszemélyzet és éjjeli őrk.

Az a) és b) pontokhoz tartozóknál azonban tekintetbe kell venni a heti 48 órás munkaidőt. Kivételesen, mérleg- és leltári munkálatok elvégzése céljából december és január 20. között a b) pontot nem kell tekintetbe venni és ekkor hetenként 48 órát dolgozhatnak.

Azok a pénzügyintézetek, amelyek mérlegmunkálatok elvégzésére több időt igényelnek, mint a fent előírtak, a temesvári munkügyi vezérfelügyelőséghez fordulhatnak.

Borbélyüzletek reggel 7 órakor nyithatók és este 8 órakor zárnak a déli 2 óras ebéd szünet (1—3 között) tekintetbevételével. Azok a borbélyüzletek, amelyek vasárnap zárva tartanak, szintén csak este 8 óráig tarthatnak nyitva szombaton és hivatalos ünnepeket megelőző este.

Őszi kedvezmények a
NEW-YORK-i

világkiállításra

Szept. 20—Okt. 29.

Utazzon a

HOLLAND-AMERIKA

Hajótársaság luxusgőzösein.

Leiben fizethet 6 kirándulások.

Prospektusok és beiratkozás:

ORT. Utazási Iroda Arad,

Bul. Regelo Ferdinand 9. — Tel.: 21-77.

ORT. Biron de voiaj Bucuresti,

Calea Victoriei 70. — Telefon 441-65.

Szolgálattelepre hívják be a nyugdíjas vasutasokat

Bucuresti. A közlekedési minisztérium felhatalmazást adott a CFR. vezérigazgatójának arra, hogy a katonai szolgálatra behívott vasuti tisztviselők helyébe, ahol annak szükségére mutatkozik, nyugdíjas vasutasokat hívjon be, illetve alkalmazzon, a szolgálat zavartalan

ellátása céljából. A rendelkezés szerint a behívott nyugdíjasok nyugdíjjogosultsága érintetlenül marad és azon felül szolgálatukért napi-díjakat is kapni. Értesülésünk szerint a fővárosban máris számos nyugdíjas jelentette be, hogy hajlandó szolgálatot teljesíteni.

SPORT KÖZLÖNY

A Gloria—Kinizsi mérkőzés a B. liga-bajnokság vasárnapi főeseménye

A vasárnapi forduló esélyei

Vasárnap kerül sorra a második B) liga-bajnoki forduló, amelynek főeseménye a rangadó-jellegű Gloria—Kinizsi mérkőzés. Ez a meccs Aradon kerül lebonyolításra és nagy küzdelmet ígér. A Gloria multvasárnapi gyengébb játéka után ezen a héten szorgalmas előkészületek folytak az aradi csapat edzésein és a Gloria a Kinizsi ellen akar javítani. A feladat nem lesz könnyű, mert a Kinizsi nagyon jó formában van és alighanem Aradon is a CFR Turnuseverint verő csapatával a következő összetételben áll ki:

Leitersdorf — Sztáron, Molnár — Wetzler III., Petschovszky, Losoncz—Csapó, Kovács, Thierjung, Bajusz, Malița.

A mérkőzés fél 5 órakor kezdődik a Gloria-pályán és előtte az AAC és a Gloria ifjúsági csapatai játszanak a bajnoki pontokért.

A nemzeti bajnokság második csoportjában még a Mica Temesváron vendégszerepel és ezen a mérkőzésen természetesen a honi csapat az esélyesebb. A Mica azonban tud idegenben is küzdeni és így meglepetés sincs kizárva.

A lugosi Vulturii a megyesi Spartát látja vendégül és alighanem könnyű győzelmet is arat az ujdonsült B) divíziós ellen.

Lupényban a Minerul és a CFR Simeria mérkőznek és itt nagy küzdelem után a honi csapat győzelme várható.

A Jiul csapata Turnuseverinben játszik és ezen a mérkőzésen minden valószínűség szerint a vendégcsapat fogja a bajnoki pontokat megszerezni.

Szeptember 24-én bonyolítják le a 14-iki bajnoki fordulót

Bucuresti. A nemzeti bajnoki-bizottság tegnapi ülésén határozatot hozott, amely szerint a szeptember 14-ére kiűzött bajnoki forduló — a vasárnap lejátszásra kerülő Sportul Studentesc—Juventus mérkőzés kivételével szeptember 24-ére marad, miután a lengyelek az ezen terminusra kiűzött válogatott mérkőzést lemondották.

Bucurestiben vasárnap a Venus-pályán fél 3 órakor a Juventus—Sp. Studentesc bajnoki mérkőzést bonyolítják le, fél 5 órakor pedig a Venus és a Rapid mérkőznek barátságos alapon. A második bajnoki forduló többi mérkőzése viszont a harmadik forduló (szeptember 17.) után, szeptember 24-én kerül lejátszásra.

O SADOVSKI CSERNOVICBA KÖLTÖZIK. A Juventus válogatott kapusának ügye még mindig nem nyert elintéztést és Sadovski az egyik bucurestii sportlap jelentése szerint azzal a gondolatjával foglalkozik, hogy elfogadja a csernovici Dragos Voda ajánlatát, amely edzőjének szerződését a válogatott kapust.

O Román nevet vették fel az FC Carpati kisebb-ségi játékosai. A Biroul Federalnak van egy régebbi kelt határozata, amely szerint a kisebb-ségi futballisták román nevet vehetnek fel. Ennek a határozatnak értelmében az FC Carpati kérte, hogy a kisebb-ségi játékosok román nevet vehessenek fel. A Biroul Fe-

deral elfogadta az FC Carpati kérését és ennek következtében a következő nagybányai futballisták vettek fel román nevet: Perneki; Perianu, Szöke; Blondul, Telegdy; Tenescu, Kert; Grădinaru; Hevesi; Hođisan, Szerémi; Selegeanu, Holzmann; Lemnar, Gidali; Ghiteșcu, Stetz; Stelian, Ardos; Arion.

O Halasy Olivért, a sokszoros magyar válogatott vízpolójátékost azért, mert a bécsi vízpoló Európa bajnoksággal kapcsolatban az egyik budapesti lapban támadó és sértő cikket írt a szövetség vezetősége ellen, december 31-ig eltiltották a játéktól.

O Az A liga legközelebbi fordulójára szeptember 14-én, csütörtökön lesz. A szövetség rendelkezése szerint ennek a fordulónak mérkőzései délután fél 5 órakor kezdődnek.

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

PÉNTEK, SZEPTEMBER 8.

Bucuresti, Radio-Romania. 8.30: Ritmikus torna, lemezek, háztartási és orvosi tanácsok. 12: Időjelzés, sportközlemények, vizállásjelentés. 12.05 lemezek. 13: Időjelzés, felolvasás. 13.10: Rádió zenekar. 14.10: Hírek. 14.30: A zene folytatása. 15.10: Időszerű közlemények. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: I. D. Suchianu előadása az irodalmi és szellemi életéről Franciaországban. 19.17: Tánclémezek. 19.55: N. Iorga tanár elő-

adása a románság dicsőségének és nyomorúságának egyik sarkáról. 20.15: Constantin Meitani klarinétózika. 20.35: Sabina Nculescu hárfázik. 20.55: Donizetti: Don Pasquale. Három felvonásos opera lemezek. 22.35: Hírek, sportközlemények. 23.30: Tánclémezek. 23.45: Hírek külföldre franciául, németül és olaszul.

Budapest I. 9.45: Hírek. 11: Egyházi ének és szent beszéd a belvárosi plébánia-templomból. A szentbeszédet Sk Sándor dr. egyetemi tanár mondja. 12.15: Görögkatolikus istentisztelet a Rózsák terén lévő magyar plébániatemplomból. A szentbeszédet Krajinák Gábor dr. tb. kanonok mondja. 13.20: Pontos időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 13.20: A rádió szalonzenekara. 15: Hanglémezek. 16.15: Tarka gyermekdélután. 16.45: Beszkárt dalárda. 17.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.10: Fazekas Mária magyar nótákat énekel. 20.15: Hírek. 20.25: Tánclémezek. 21.10: Sportközlemények. 21.20: Budapesti Hangverseny Zenekar. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23: Lovászi Ferenc cigányzenekara.

Budapest II. 12.15: Rendőrzene. 20.20: Puky Juditli zongorázik. 21: Hírek. 21.20: Milyen szemmel nézi az orvos a sportot. Irta Péter Antal dr. Felolv. 21.50: Jazz-szólók és filmszámok hanglémezeiről. 22.35: Időjárásjelentés.

SZOMBAT, SZEPTEMBER 9.

Bucuresti, Radio-Romania. 7: Ritmikus torna, lemezek, háztartási és orvosi tanácsok.

Radio-Romania. 12: Időjelzés, sportközlemények, időjárásjelentés. 12.05: Lemezek.

Bucuresti, Radio-Romania. 13: Időjelzés, felolvasás. 13.10: Jean Marcu zenekara. 14.10: Hírek. 14.30: A zene folytatása. 15.10: Időszerű közlemények.

Radio-Romania. 18: A Straja Tarii szervezet órája. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.01: Mihai Tican-Rumano előadása a Duna mocsarainak csodáiról. 19.16: Hangverseny.

Bucuresti, Radio-Romania. 20.05: Gr. Tausiar előadása Eminescurol és Titu Maiorescurol. 20.20: A rádió szalonzenekara. Felicia Volanescu-Ionescu és Aurel Alexandrescu énekszámjaival. 21: Rádióposta. 21.15: A zene folytatása. 21.20: Amerikai jazz-lemezek. 22: Hírek, sportközlemények. 22.25: Filmzene lemezek. 23: Hírek. 23.15: Ion Fonica zenekara. 23.45: Hírek külföldre franciául és angolul.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglémezek, átrend. közlemények. 11: Hírek. 11.20: és 11.45: Felolvasás. 13.10: Fátoly Janosi cigányzenekara. 13.40: Hírek. 14.20: Pontos időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 14.30: Hanglémezek. 15.30: Hírek. 17.25: Isten hártása. Szentiványi Jenő előadása. 17.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.10: Néző királyt koronáz. Révai József dr. előadása. 19.10: Virágzás és összeomlás. Baló Elemér felolvasása. 19.30: Pertis Pali és cigányzenekara. 20.15: Hírek. 20.25: A rádió szalonzenekara. 21.10: Talizmán. Rádió hangjáték két részben. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23: Farkas Béla cigányzenekara muzsikál. Kalmár Pál énekel. 23.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24: Tánclémezek.

Budapest II. 19.45: Mezőgazdasági félóra. 20.25: Hanglémezek. 21: Hírek. 21.20: Katonazenekar. 22.35: Időjárásjelentés.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapított meg: **Alkalmazást keresők, elveszett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 ei.** A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő.

ELLÁTÁS

Magános urinót keresek kényelmes, uri otthonomba teljes ellátással. Str. Greceanu 9. földszint, balra. 4111

Izr. uricsaládnál egy diákfiu teljes ellátást kaphat. Ugyanott egy VIII-ikos kereskedelmista korrepetál. Bővebbet: Weisz és Benjamin-cégnél. 4113

ALKALMAZÁST KERES

Tanítói, esetleg nevelői állást keresek román nyelv és zongoratudással. Címeket „Tanítónő” jellegre a kiadóhivatalba kérem. 4167

Tisztviselő, román, magyar, német és francia levelező állást keres. Ajánlatokat „Perfekt” jellegre a kiadóba. 4088

ALKALMAZÁST NYER

Jó fizetéssel fiatal fűszer- és csemegekereskedőseged keresetetik, Kohn József csemegeüzlet. Lutheránus templommal szemben. 4105

Gyermektelen házaspár, az asszonynak főzni kell, azonnalra felvétetik. Str. Romul Veliciu 15. 4101

Német nevelőnőt a nappali órákra keresünk. Cim a kiadóban. 4099

LAKÁS

Középsiskolás diák, ki uricsaládnál központban lakik, hasonló diák-lakótársat keres. Cim a kiadóban. 4102

Egy háromszobás, szép tiszta lakás azonnalra, vagy október 1-re kiadó. Bul. Reg. Ferdinand 50. 4100

Teljes különbejáratu, barátságos, szép uriszoba csendes magánházban 450 lejért kiadó. Str. Dna Balasa 180. 4106

Modern garconlakás fürdőszobával kiadó. Str. Muresanu 11. 4112

Keresek összkomfortos, egyszobás lakást teljes ellátással. Ajánlatokat „Napos” jellegre a kiadóba. 4083

Kiadó: modern kétszobás, fürdőszobás, konyhás, földszinti, parkettás lakás azonnalra. Megtekinthető 8—12-ig és 4—6-ig. Érdeklődni Str. Consistorului 35. 4033

VÉTEL-ELADÁS

Jókarban levő félháló jutányos árral eladó. Cim: Str. Dr. R. Veliciu 24. 4103

Vennék jókarban levő II-ik oszt. leánygimnazista könyveket. Ugyanott I. oszt. könyvek eladók. Cim a kiadóban. 4104

BOROSHORDOKAT

5—8 hektósokat használt, de jó állapotban keresek kölcsön, esetleg megvételre. Címeket kiadóba kérek.

KÜLÖNFELEK

Garázs, teherautónak is alkalmas. 24 Avram Iancu-tértől 3 percre 350 lejért kiadó. Piata Avram Iancu 19. cipőüzlet. 4103